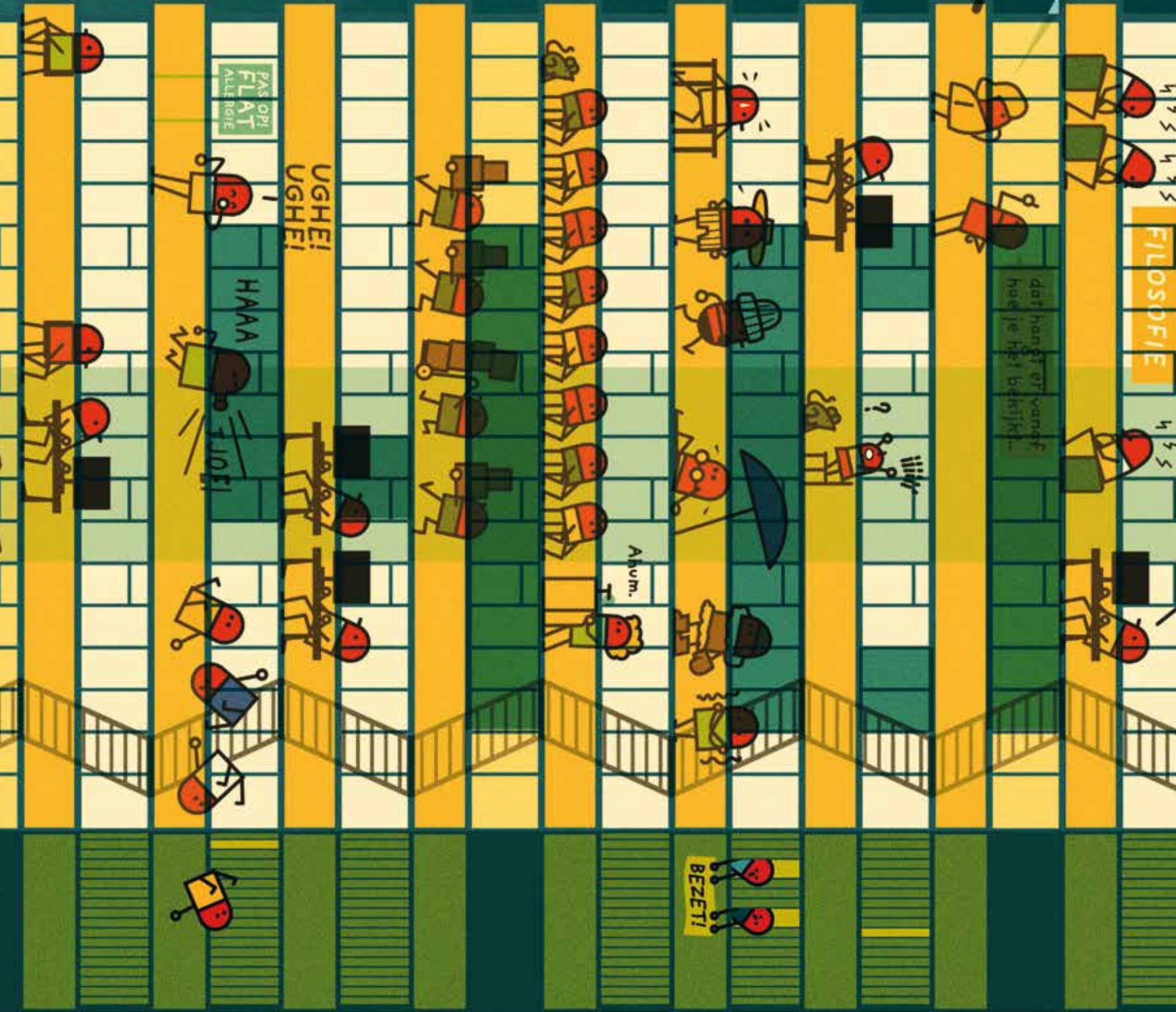

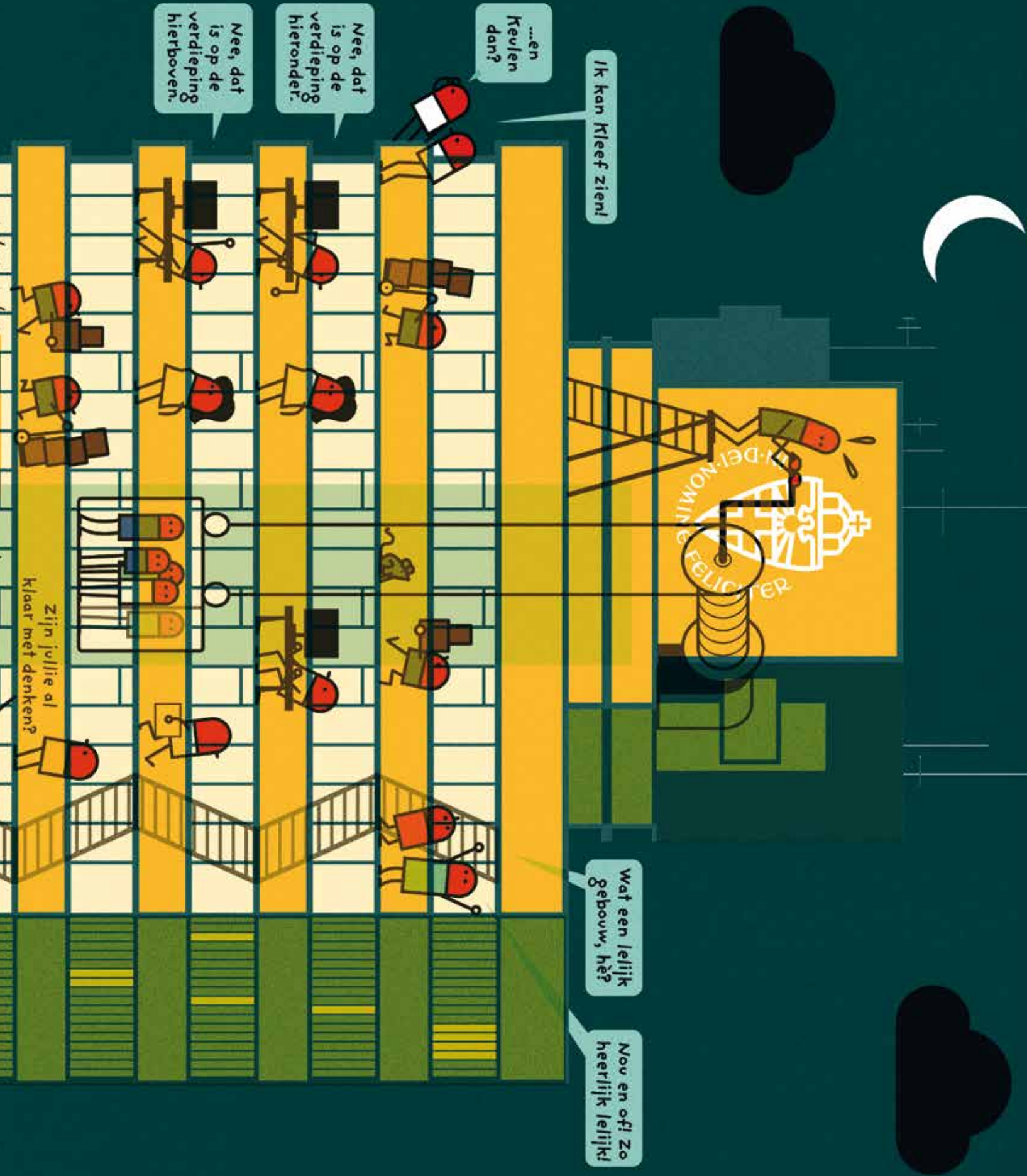
40 JAAR ERASMUSTOREN

Is dit de 16e of de 17e verdieping?

Speciale uitgave van **VOX** 15 december 2014

Ik kan Kleef zien!

...en Keulen dan?

Nee, dat is op de verdieping hieronder.

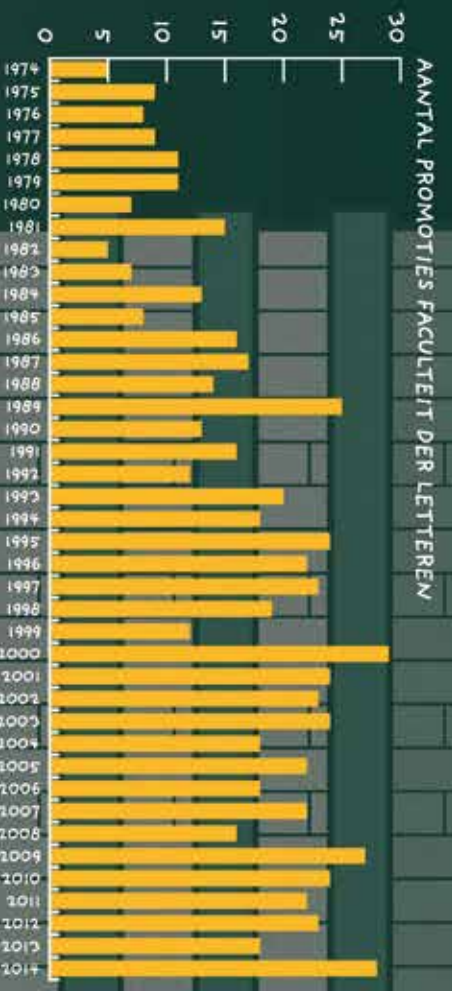
Nee, dat is op de verdieping hierboven.

Wat een lelijk gebouw, hè?

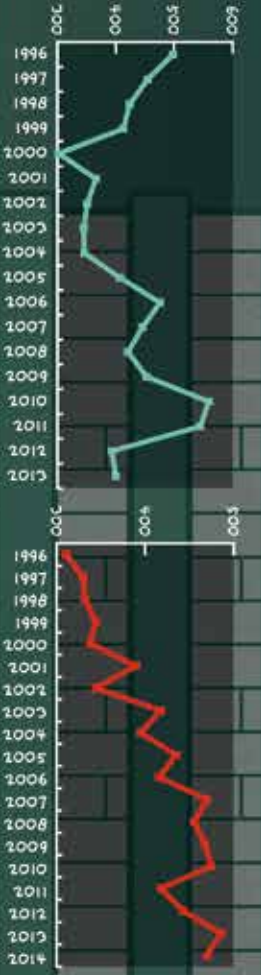
Now en of! Zo heerlijk lelijk!

Zijn jullie al klaar met denken?

DE-DE-NOMINE
FELICITER

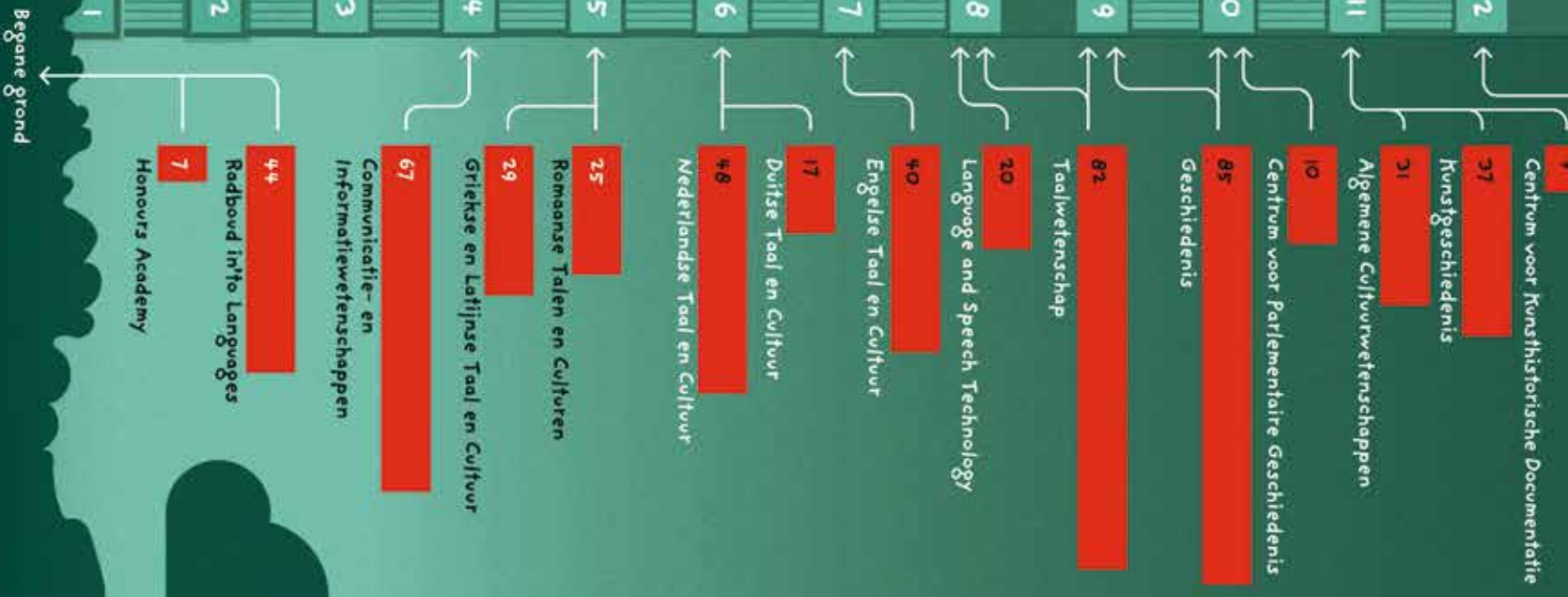
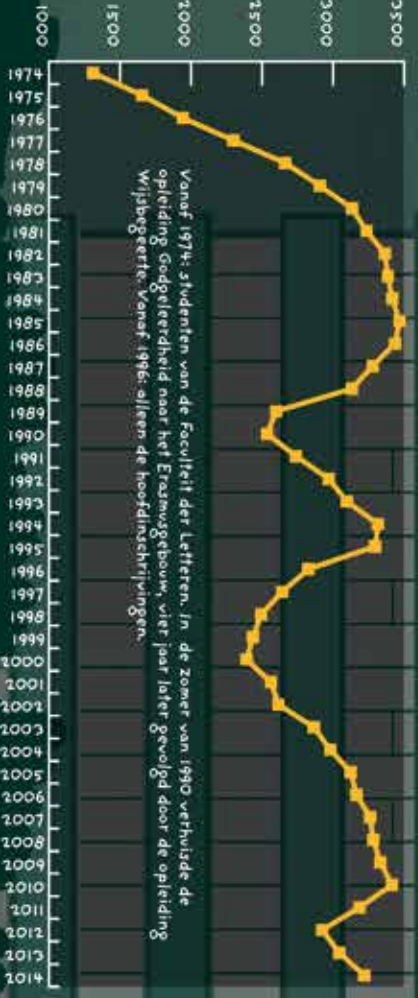

Aantal diploma's Taal en Cultuur (feitelijk FDL en FFTR)

Aantal vwo-instromers Taal en Cultuur (feitelijk FDL en FFTR)

Aantal inschrijvingen HOOP gebied Taal en Cultuur (feitelijk FDL en FFTR)

Begane grond

Open Dag voor studiekeizers

Zit je in 4, 5 of 6 vwo en weet je nog niet precies wat je wilt gaan studeren? Bezoek dan onze Open Dag op zaterdag 21 maart 2015. Voor aanmelden of meer informatie: www.ru.nl/opendag

Bacheloropleidingen /richtingen Faculteit der Letteren

Algemene Cultuurwetenschappen
 Communicatie- en informatiewetenschappen
 Duitse taal en cultuur
 Engelse taal en cultuur

Engelse taal en cultuur
 Amerikaanse literatuur

Geschiedenis

Griekse en Latijnse taal en cultuur

Kunstgeschiedenis

Nederlandse taal en cultuur

Romaanse talen en culturen

Frans taal en cultuur

Spaanse taal en cultuur

Taalwetenschap

Bacheloropleiding /richtingen FTR

Filosofie

Religiewetenschappen

Islamstudies

Theologie

MEDEWERKERS

56

Radboud Docenten Academie

80

Ondersteunende diensten
 Concentratie op 11, maar verspreid over alle verdiepingen 4-12

11

Soeterbeek Programma

6

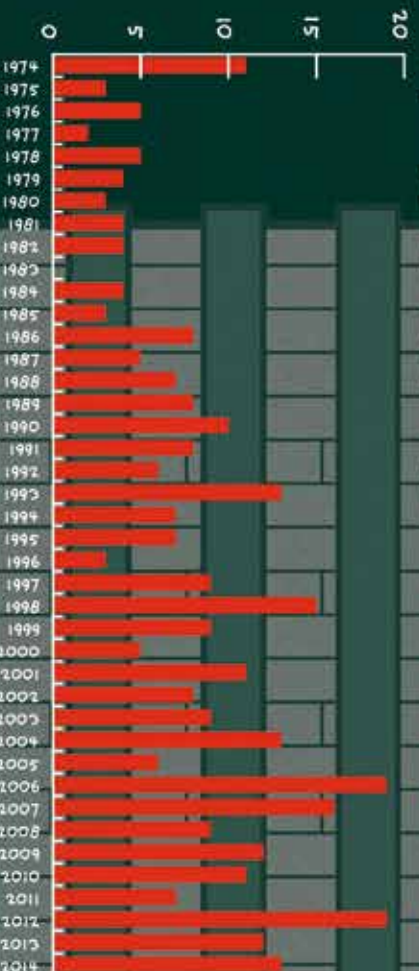
HOVO

20

Titus Brandsma Instituut

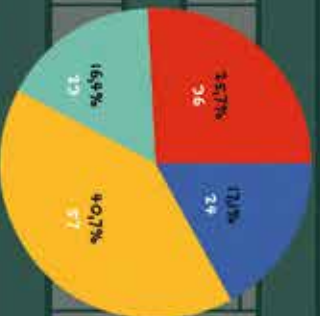

AANTAL PROMOTIES FACULTEIT DER FILOSOFIE, THEOLOGIE EN RELIGIEWETENSCHAPPEN

MEDEWERKERS FFTR (TOTAAL 145)

- Hoogleraren
- Wetenschappelijk personeel
- Promovendi
- Ondersteunend personeel

20

19

18

17

16

15

14

13

40 jaar Erasmustoren
Speciale uitgave van VOX
12/2014

INHOUD

P. 6 / VAN PISPAAL TOT ICOON /

De geboorte en kinderziektes van een kolos

P. 16 / 20 BOVENBUREN /

Een verticale hap uit het gebouw

P. 20 / 40 JAAR IN DE ALFATOREN /

Nooit het Erasmusgebouw verlaten

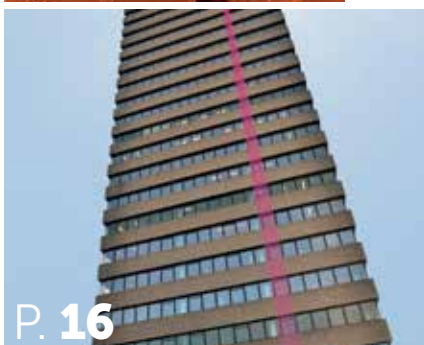
P. 26 / TOREN VOL WETENSCHAP /

Het onderzoek dat het Erasmusgebouw herbergt

P. 38 / 1000 STUDENTEN SLIEPEN ER /

Studentenbezettingen in het Erasmusgebouw

EN VERDER / P. 4 / 20 HALLETJES OP 20 VERDIEPINGEN / P. 12 / TORENFLAT IN ACHTERTUIN / P. 18 / COLUMN WOUT WAANDERS / P. 23 / COLUMN JOS JOOSTEN / P. 24 / FOTOGALERIJ / P. 30 / WAAROM DE WERELD ALFA NODIG HEEFT / P. 34 / KLEINE HISTORIE VAN GROTE TOREN / P. 42 / LITERATOREN / P. 46 / GEBOUW OM TE SPORTEN

Illustratie cover: Roel Venderbosch

VOORWOORD

*Door Margot van Mulken, decaan
Faculteit der Letteren*

Het schijnt dat je studenten beter kunt verleiden tot het kiezen van een studie als je huist in nieuwe, hippe, moderne gebouwen, met veel ramen, ligstoelen en rulle vloerbedekking. Nieuwe studenten willen coole architectuur.

Zou het?

We betwijfelen dat.

Wij houden van het Erasmus.

Van de speklagen en van de bruine ramen, van de oranje liften en van de zwarte dozen op het dak. We houden van het gruzige, het strenge, en het rücksichtsloze. Sterker nog, het gebouw zit in ons, en maakt ons onverzettelijk en trots.

En het gebouw? Het gebouw is milder geworden. Het gebouw geeft tegenwoordig mee. Als je er veertig jaar geesteswetenschappen in bedrijft, wordt alle beton soepel.

Het Erasmus leeft. Het brokkelt af en toe, het krijgt links en rechts een likje, het geeft hier en daar een muurtje prijs, maar de basis blijft: zes liften. Of ze het nou doen of niet, of ze nou oranje, of paars of toch weer oranje zijn, en of je nou van binnen of van buiten kunt bepalen waar je heen gaat, de zes liften blijven het hart van het gebouw, en brengen je van de ene vreemde taal naar de andere, van het ene cultuurgoed naar het andere, van de ene geschiedenis naar de andere filosofie of levensbeschouwing. Een reis door het Erasmus is een reis door de geest.

En af en toe piept er een muis – maar dat is om ons wakker en kritisch te houden.

We denken dat we onze liefde voor Erasmus best kunnen overdragen op nieuwe studenten. Laat ze maar gewoon komen kijken. Je ziet het in dit magazine, een product van de Faculteit der Letteren, de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen en Radboud In'to Languages. Deze extra editie van Vox viert veertig jaar Erasmus. Fijne verjaardag.

Dit is een speciale uitgave van Vox in samenwerking met de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit, vanwege het 40-jarig bestaan van het Erasmusgebouw

COLOFON Redactie: Paul van den Broek en Annemarie Haverkamp (Vox) en Audrey van den Ham en Mireille Vaal (Faculteit der Letteren). **Aan dit nummer werkten mee:** Lydia van Aert, Jan Brabers, Tim van Ham, André Lardinois, Jasmijn Lobik, Bea Ros, Joep Sistermanns.

Fotografie: Dick van Aalst, Bert Beelen, Joeri Borst, Flip Franssen, Erik van 't Hullenaar, Gerard Verschooten. **Illustraties:** Emdé, Elmar Noteboom, Roel Venderbosch (cover) **Vormgeving en opmaak:** Gloedcommunicatie Nijmegen **Druk:** MediaCenter Rotterdam

HALLETJES

De onderste drie etages zijn - evenals de zijvleugel - bestemd voor het onderwijs, vanaf de vierde verdieping vinden we de werkkamers, een kleine dertig per verdieping (goed voor gemiddeld iets meer dan 50 werkplekken). De Faculteit der Letteren is de grootste bewoner, met een kleine zeshonderd medewerkers. De Faculteit de Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen telt een kleine 150 mensen.

Tussen de beide faculteiten in zijn instituten gevestigd, zoals cursusbureau HOVO, het Titus Brandsma Instituut en het Soeterbeeck Programma. De bovenste etages zijn voor enkele universitaire diensten, zoals de salarisadministratie en personeelszaken. De 20ste en hoogste etage krijgt na de nu lopende renovatie een dubbel-functie: huisvesting voor de Radboud Docenten Academie én platform voor bezoekers die van het uitzicht willen genieten. / **Fotografie:** Dick van Aalst

DE MOEIZAME GEBOORTE VAN EEN BETONNEN GIGANT

Was de bouw van het Erasmusgebouw ook maar enkele weken uitgesteld, dan had de universiteit de hoge toren nooit gekend. Een reconstructie van hoe de iconische Erasmustoren door een landelijke bouwstop en een snel ontwikkelende maatschappij bijna in een laagbouwproject veranderde.

Tekst: Tim van Ham

'Stoer, solide en robuust gebouw.'

Foto: Erik van 't Hullenaar

Terwijl de bèta- en medische faculteit in naoorlogs Nijmegen hun plek al hadden gevonden op de campus te Heyendaal, waren de alfa's nog verspreid over de hele stad gevestigd. In het pre-Erasmustorentijdperk was het een academisch allegaartje in Nijmegen; onderzoekers zaten in een villa links en een kantoortje rechts. Het was in de jaren zestig – half Nederland stond in de steigers – dat de knoop werd doorgemaakt. Zo kon het niet langer. Er moest één gebouw komen waarin alle alfa's samengebracht zouden worden. Een idee was geboren.

Dat het nieuwe gebouw een enorme torenflat zou worden, paste precies in het tijdsbeeld, zo vertelt Dirk Jan Postel. Postel is architect en partner van Kraaijvanger Architects, het kantoor dat de Erasmustoren destijds mocht ontwerpen. Hij legt zijn stelling uit aan de hand van een geschiedenislesje. "Na de oorlog begon Nederland in hoog tempo aan de wederopbouw – voedselvoorziening en huizenbouw hadden prioriteit. Toen in die behoeften voorzien was, kwam de bouw van kantoren en bedrijfsruimten op gang. Weer daarna gingen steden schouwburgen, winkelcentra en andere grote projecten realiseren. De woningbouwproductie draaide in die tijd nog altijd op

volle toeren. Daarnaast begon Nederland langzaam te wennen aan de aardgasbaten die het binnenkreeg nadat de gasvelden bij Slochteren waren gevonden. Er gebeurde op kleine schaal wat je nu in India en China ziet: groei, groei, groei. Het kon niet op, en al snel waaide de enorme hoogbouw, die we destijds alleen kenden uit Amerika, over naar ons land. Het was een rare tijd."

Verzuiling

Niemand stond destijds stil bij de schoonheid van een nieuw gebouw – grote gebouwen werden gebouwd volgens de stijl van het functionalisme. Dat betekende: hoogbouw zonder onnodige frivoliteiten en versieringen – vertelt Nico Nelissen, emeritus hoogleraar Bestuurskunde van de Radboud Universiteit en erevoorzitter van het Architectuur Centrum Nijmegen. "Begin jaren dertig werd de Congrès Internationaux d'Architecture Moderne opgericht. In dit internationale gezelschap werd min of meer besloten hoe de moderne stedenbouw er in die tijd uit hoorde te zien. De naoorlogse stedenbouw in Nederland werd sterk door dat beeld beïnvloed, en de Erasmustoren past in die traditie." Postel vergelijkt de toren met andere gebouwen uit die tijd: "Het grootste gebouw van de Erasmus Universiteit in Rotterdam lijkt een kopie, maar komt van een ander architectenbureau.

Foto links:
In recordtempo werd het
hoogste punt gehaald:
weinig tijd om te winnen.

Icoon van de campus

Foto: Flip Franssen

'EEN GROTE TOREN ZOU DE MACHT, KENNIS EN AUTORITEIT VAN DE UNIVERSITEIT AANTONEN'

'IEDERE ETAGE HETZELFDE INGERICHT'

Het interieur van het Erasmusgebouw is als de buitenkant: functioneel, eenvoudig en sober. Architect Dirk Jan Postel vertelt dat de indeling van het gebouw is geïnspireerd op het iconische Lever House in Manhattan. Dat was het eerste zogenaamde kernkantoor. Dat betekent dat de toiletten, de liften en de luchtschachten allemaal middenin het gebouw zitten. Daardoor zitten alle kantoren aan de buitenkant, waardoor het lichte kamers worden met een mooi uitzicht. De belangrijkste reden voor deze indeling was de functionaliteit. "Je kon iedere etage hetzelfde inrichten: de grote ruimtes in de hoeken, de kleinere daartussen. Dat is als architect heerlijk simpel ontwerpen", aldus Postel.

Veel horizontale lijnen, een eenvoudig uiterlijk en een functionaliteit die leidend is. Zo hoorde dat in die tijd gewoon."

Nelissen, die al voor de bouw van de Erasmustoren aan de universiteit werkte, was direct enthousiast toen hij hoorde over de plannen voor de hoge toren. "De nieuwe toren moest aantonen dat de universiteit niet bestond uit een toevallige verzameling panden in de stad", zegt Nelissen. "De alfa's hadden een *landmark* nodig, en dat werd een verticale *landmark*. Een grote, iconische toren zou de macht, kennis en autoriteit van de universiteit aantonen. Ik zag het meteen helemaal zitten."

Dat het architectenkantoor van de gebroeders Evert en Herman Kraaijvanger uit Rotterdam de ontwerpopdracht kreeg, was vanaf het begin een uitgemaakte zaak. "De bouw van universiteitsgebouwen werd verdeeld onder een paar grote architectenbureaus in Nederland", zegt Postel. "Kraaijvanger was een katholiek kantoor – het was de tijd van de verzuiling – en kreeg dus de opdracht van de katholieke universiteit in Nijmegen."

Horizonvervuiler

In 1961 had Kraaijvanger-architect Chris Knol, autoriteit op zijn vakgebied, een talenflat getekend van twaalf etages. Maar de universiteit verwachtte in de jaren daarna een flinke uitbreiding van het aantal talenstudies en een forse groei van studenten. Dus bleef Knol de toren maar uitbreiden – het Erasmusgebouw werd op de groei getekend. Uiteindelijk bleef de teller staan bij twintig verdiepingen. De talenstudies, waarvoor de Erasmustoren toch gebouwd werd, mochten er daarvan maar de helft vullen. Rechten, sociologie en pedagogiek werden genoemd als medebewoner, maar vielen om uiteenlopende redenen af. Daarna viel de keus op de afdeling geschiedenis, die het klooster waarin ze huide moest verruilen voor de Erasmustoren.

De bouw ging uiteindelijk razendsnel. In het voorjaar van 1971 werd de eerste steen gelegd. Na zes weken was het hoogste punt bereikt. Door een nieuwe bouwmethode groeide de kern van het gebouw dagelijks met 3,60 meter – totdat de top van 88,10 meter werd bereikt. Dit enorme tempo gaf de Nijmegenaren weinig tijd om te wennen aan de nieuwe stenen *eyecatcher*. Veel onderzoekers, studenten en omwonenden vonden het aanvankelijk maar niets, die enorme flat. In 1973 schreef het college van bestuur een prijsvraag uit: stuur een passende naam in voor de nieuwe, nog naamloze talenflat. Een van de inzendingen gaf het gevoel van onvrede aardig weer: 'De Horizonvervuiler'.

Postel grijnst bij het horen van de anekdote. "Dat is kenmerkend voor het sentiment dat destijds heerste in landelijke steden als Nijmegen of Arnhem. Zulke steden met een oorlogstrauma zaten in een overgangsfase. De wederopbouw was afgerond, daarna kwam er een beweging die cityvorming werd genoemd." Deze stroming maakte de woonfunctie van een (binnen)stad onder-

vlnr:

ARCHITECT CHRIS KNOL

De Erasmustoren is ontworpen door architect Chris Knol (1926), die afgelopen februari overleden is. Knol maakte ruim twintig jaar deel uit van de directie van architectenbureau Kraaijvanger. Naast de Erasmustoren ontwierp Knol het hoofdkantoor van Aegon in Utrecht, het stadhuis in Tilburg, het Sint Franciscus Gasthuis in Rotterdam en de Citykerk Het Steiger Sint Dominicus, ook in Rotterdam. Dit laatste gebouw, een van Knols eerste ontwerpen, werd in 2013 uitgeroepen tot Rijksmonument. Na zijn werk als architect was Knol van 1989 tot 1993 voorzitter van de Bond van Nederlandse Architecten. "Knol was een bovengemiddeld goede functionalist", zegt Dirk Jan Postel, architect bij Kraaijvanger Architects.

Een van de inspiratiebronnen; Lever House New York. Architectenbureau Skidmore, Owings and Merrill, geopend in 1951.

Foto: Creative Commons

Erasmusgebouw-architect Chris Knol realiseerde ook het kantoor van het gemeentehuis in Tilburg (1970)

Foto: Bureau Kraaijvanger

Citykerk het Steiger Rotterdam (1960): hoogtepunt in oeuvre Chris Knol.

Foto: Citykerk

geschikt aan de economische factor. Grachten werden gedempt, de auto kreeg voorrang en de hoogbouw kwam definitief ons land binnen.

"De authentieke, Nederlandse stedelijke schoonheid, samenhang en coherentie kreeg er ineens een smaak bij", zegt Postel. "Die smaak heette hoogbouw en niet iedereen vond dat mooi. Men heeft daar verschrikkelijk aan moeten wennen. Vroeger kon je als je door een landschap liep, altijd de kerk zien. Dan wist je: daar is de stad, daar ligt het centrum. Maar ineens kregen de kerken en kathedralen op dit vlak concurrentie van instanties met een andere vorm van autoriteit – universiteiten bijvoorbeeld."

Ook Nelissen herinnert zich de tweedeling tussen de voor- en tegenstanders van de Erasmustoren. "Er was absoluut een grote groep die het vanaf het begin al een afschuwelijk gebouw vond. Dat is onontkoombaar wanneer je zo'n aandachttrekkende toren neerzet. Opmerkelijk was ook het protest van studenten, dat de hoge toren een fout symbool vond van autoritaire wetenschappers die vanuit hun ivoren toren alles op hun eigen manier deden."

Bouwstop

De wetenschap dat deze toren er bijna nooit was gekomen, moet voor deze groep extra zuur geweest zijn. De minister voor wetenschappelijk onderwijs Mauk de Brauw had begin jaren zeventig namelijk besloten om stevig te bezuinigen op het hoger onderwijs. In september 1971 kwam daar een bouwstop voor alle bebouwing op universiteitsterreinen bij. Letterlijk enkele weken daarvoor had de universiteit de allerlaatste bouwvergunning voor het Erasmusgebouw gekregen. Als tijdens de voorbereiding een architect ziek was geworden, een tekening verkeerd was opgesteld, of het hele voorbereidingsproces op een andere manier een paar weken was vertraagd, dan had de minister de bouw absoluut tegengehouden.

"Die bouwstop was een historisch moment", zegt Postel. "Het was voor het eerst na de oorlog dat er een schok in de groei van Nederland kwam. De groei was zo enorm geweest, dit was het eerste moment dat men eens rustig terugkeek en zei: 'Hoooo, zo is het even genoeg geweest.' De universiteit had de mazzel dat zij dat moment juist voor was."

Als de bouw was tegengehouden, had dat enorme gevolgen gehad voor de manier waarop de campus eruitgezien had, ook nu nog. Na de oliecrisis in 1973 kwam er namelijk razendsnel een nieuwe generatie architecten op. Zij waren geïnspireerd door Woodstock, door flowerpower – alles moest anders. En dus werd de eerder nog zo toegejuichte hoogbouw na een paar jaar alweer verketterd. De verf op de Erasmustoren was nog niet droog, of het gebouw was alweer gedateerd. “Groot en functioneel was plots volledig uit de mode en er kwam soort hetze tegen hoogbouw”, aldus Postel. “*Small is beautiful* werd de opvatting, ook op ons kantoor. Als het Erasmusgebouw de bouwstop niet voor was geweest, dan had het er 100 procent zeker totaal anders uitgezien. Het was, denk ik, nooit meer dan vier etages hoog geworden.”

Pleintjes

“De *zeitgeist* was inderdaad volledig veranderd”, zegt ook Nelissen. “En architectuur is slechts een versteende vorm van cultuur, dus dat zie je ook terug in de gebouwen die gebouwd werden.” Na het functionalisme van de Erasmustoren kwam ineens het structuralisme op. Hierbij stond niet de functionaliteit van een ontwerp centraal, maar de gebruiksvriendelijkheid. “Gebouwen werden humaner”, zegt Nelissen. “Er kwamen pleintjes op de campus, plekken waar mensen elkaar konden ontmoeten. Er waren zelfs plannen voor een bank, een winkel en een kroeg.” Deels zijn die plannen op de campus gerealiseerd, en Nelissen ziet steeds meer plekken op de campus waarin het humane karakter tot uiting komt.

Postel gaat zelfs nog een stap verder. “Het jaar 1973 was echt een waterscheiding in de architectuur, en die waterscheiding is op de Nijmeegse campus letterlijk tot op de centimeter te herleiden. Je kunt precies, tot in de voeg, het jaar 1973 aangeven. Alles van na die periode ziet er compleet anders uit. Als je van de Erasmustoren door dat straatje (de Thomas van Aquinostraat – red.) richting het Max Planck Instituut loopt, dan zie je de stijl veranderen. De moezelkalk van de Erasmustoren verandert in betonsteen. Er komt laagbouw, met veel hoekjes, pleintjes en kleine gebouwen. Dit was ook de sfeer van het Erasmusgebouw geweest als de bouwstop roet in het eten had gegooid.”

De balans

Het werd geen laagbouw, maar een toren van 20 etages, ruim 88 meter hoog. Postel en Nelissen willen op verzoek best even de balans opmaken. Kunnen we het Erasmusgebouw een succes noemen? Is het een mooi gebouw? Postel formuleert zorgvuldig: “Dat vind ik moeilijk. Een gebouw als de Erasmustoren was ook een soort moreel statement; ze bouwden hem goed en functioneel. Zonder rare fratsen of dure elementen die niet tijdloos zijn. Ook dat heeft een zekere schoonheid. Tegenwoordig lijkt ieder groot gebouw wel een beauty contest. Dat was destijds helemaal niet aan de orde. Je zou kunnen besluiten om de Erasmustoren

‘IK VIND HET EEN STOER EN ROBUUST GEBOUW, DAT OBJECTIVITEIT EN ZELFVERZEKERDHEID UITSTRAALT’

Foto: Erik Fecken

H-gebouw Erasmus Universiteit Rotterdam, bouwkundig broertje van de Nijmeegse toren. Architect: Kees Elffers, bouwjaren: 1963-1970

te renoveren – het is prima mogelijk om de toren een compleet nieuwe buitengevel te geven. Maar ik denk niet dat je dat moet willen. Ik zou dat gebouw lekker zichzelf laten zijn.”

“Wat mij betreft zijn de woorden mooi of lelijk niet van toepassing op het Erasmusgebouw”, zegt Nelissen. “Uiterlijk was ten tijde van de bouw van ondergeschikt belang. Ik snap dat mensen het nu geen sprankelend gebouw vinden. Maar het is een aansprekende getuige uit een bepaalde periode van de stedenbouw, en daardoor heeft het voor mij echt een monumentale betekenis. Ik vind het geen lelijk, grijs ding. Ik vind het een stoer, solide en robuust gebouw, dat objectiviteit en zelfverzekerdheid uitstraalt.” *

Academic Communication

**Only scientists that are exceptional communicators
can excel professionally.**

*Effective communication is essential for any scientist.
Radboud in'to Languages understands this and offers a wide
range of training courses across four themes that focus on crucial
communication skills in the scientific arena.*

Get noticed

e.g. presenting, public speaking, media training, lecturing in English and negotiations

Get published

e.g. academic writing, review writing/feedback, translation and editing

Get organised

e.g. PhD & talent support, getting things done, project management skills and chairing meetings

Get funded

e.g. writing grant proposals, presenting your research and successful panel interviews

WWW.RADBODINTOLANGUAGES.NL

T. +31 24 361 21 59 E. info@into.ru.nl

In Erasmus building since 1992

OMWONENDEN OVER DE ERASMUSTOREN

'IJKPUNT' STUDENTEN

VAN MIJN NTIJD'

Veel mensen hebben het hoogste gebouw van Nijmegen in hun achtertuin. Wat vinden ze daar van? Vox sprak met de wijkbewoners en met burgemeester Hubert Bruls. 'Het Erasmus gebouw is een symbool van verbondenheid tussen universiteit en stad.'

Tekst: Jasmijn Lobik / Foto: Bert Beelen

ROGER ROMPA (44) **KANNUNNIK VAN PUTSTRAAT**

"Vanuit mijn raam op de eerste verdieping zie ik de Erasmustoren, en dan denk ik altijd aan mijn studententijd. Jonge mensen in de bloei van hun leven, die lol hebben, zelfstandig worden en zich ontwikkelen. Ik vond mijn studententijd een uitstekend alibi om vrij te zijn. Want dat was het, een tijd van enorme vrijheid. Die komt daarna niet meer terug. Nu is het Erasmusgebouw een ijkpunt voor me, zeker als het 's avonds verlicht is. Als ik de toren zie, weet ik: ik ben bijna thuis."

BEN IMMENS (67) **KANNUNNIK VAN PUTSTRAAT**

"Het Erasmusgebouw roept verschillende beelden bij mij op. Het eerste is die enorme wervelwind als ik erlangs fiets. En het tweede is de toren als baken, van 'kijk, daar woon ik'. Die karakteristieke puist op het dak zie ik al van ver. Ik heb in 1964 wiskunde gestudeerd aan de Radboud Universiteit, en in 1968 begon ik aan scheikunde. Ik maakte de studies niet af en verdien nu de kost als boekhouder, wat een heel nobel beroep is. Allebei mijn dochters hebben aan de Radboud Universiteit gestudeerd, die willen het boekhouden nog even voor zich uitschuiven, haha. Ik wil nog graag een keer naar de bovenste verdieping om het uitzicht te zien, dat schijnt wel heel bijzonder te zijn."

NADIA GOUTZIERS (22) **SSHN-COMPLEX PROOSDIJ, MUZENPLAATS**

"Ik heb niet zo veel met het Erasmusgebouw. Dat geldt voor de meeste bèta's denk ik. Ik woon wel in de buurt, maar dat is het dan. Het echte centrum van de campus is voor mij het Huygensgebouw. Dat is een lekker licht gebouw, heel anders dan dat hoge betonblok. Ik ben een paar keer in het Erasmusgebouw geweest, maar ik vind het er krap en benauwd. Vergeleken met het Huygensgebouw is het zo donker binnen dat ik er licht claustrofobisch van word. En al die trappen, hels."

HARM GERRITS (46) **KANNUNNIK VAN PUTSTRAAT**

"Ach, we hebben er geen last van."

SOFIE DINGS (20) SSHN-COMPLEX PROOSDIJ, MUZENPLAATS

"Tijdens de introductie ging ik voor het eerst naar de bovenste verdieping van het Erasmusegebouw, dat vond ik heel tof. Je zag de hele campus, en dat vond ik als eerstejaars best indrukwekkend. Nu kan ik vanuit mijn kamer het gebouw aanwijzen, dat is leuk als er visite is. Als ik voorbij het Erasmusegebouw fiets, ben ik voor mijn gevoel op de campus. Ik vind het ook het mooiste bouwwerk van de universiteit na het Huygensgebouw en o ja, het Grotiusgebouw. De rest is zo nietszeggend. Wel vind ik het in het Erasmusegebouw altijd vies benauwd, en ik loop standaard verkeerd als ik uit de lift kom."

LUUT GERNTS (16) DEKEN HEIJDENSTRAAT

"Ik vind het Erasmusegebouw vooral heel hoog. Ik zie de toren altijd als ik van mijn middelbare school naar huis fiets. Toen ik op de basis-school zat, kregen we voorlichting op de universiteit en mochten we ook even naar de bovenste verdieping. Toen zagen we heel Nijmegen, dat vond ik wel mooi."

HENK VAN HOUTUM (45)

"De Erasmustoren is onderdeel van de campus en daarmee van mijn werk, maar ik zie het gebouw ook vanuit mijn achtertuin. De afstand tussen huis en Erasmusegebouw is precies goed: groot genoeg om me een thuis te gunnen zonder werk, en klein genoeg om te voet of met de fiets bereikbaar te zijn. Wat mij betreft wordt de twintigste verdieping opengesteld voor publiek. Vestig er een café-restaurant, geef er lezingen. In veel steden is de hoogste plek een attractie, waarom niet in Nijmegen? Het uitzicht vanaf de Erasmustoren is fantastisch en het relativeert. Het plaatst Nijmegen in perspectief. Je ziet alles anders, er komen andere vragen in je op. Nieuw inzicht door uitzicht, kortom."

WILLEKE VAN BEEK (54)
DEKEN HEIJDENSTRAAT

“Het eerste wat ik denk is: ‘Oh, die hoge.’ Als ik ver weg in het bos wandel, is de toren mijn herkenningspunt. Soms loop ik ‘s avonds nog een rondje over de campus met mijn hondje, dan ziet het er allemaal best mooi uit. Vroeger werkte een huisgenoot van mij in het Erasmusgebouw, hij is nu professor. Als ik dan langs het gebouw kwam, dacht ik: ‘daar boven zit mijn maatje’, want hij werkte op de zestiende verdieping.”

ALAN MOSS (24)
KANNUNNIK VAN PUTSTRAAT

“Mijn hele studietijd ben ik in de buurt geweest van het Erasmusgebouw, en nu werk ik er. Ik woon in de buurt van de Aldi achter de universiteit, vanuit mijn bed kan ik de toren zien. Dat werkt als een extra zetje om op te staan als ik ‘s ochtends vroeg al tien keer op snooze-knop van mijn wekker gedrukt heb. ‘Nu moet ik echt die kant op’, denk ik dan. Als student kwam ik uit Noord-Limburg met de trein aan bij station Heyendaal en zag die toren meteen staan. Hét gebouw van de letterenfaculteit als je het mij vraagt. Maar het is wel oud, ik zag tijdens een college de muizen eens tegen de muur omhoog lopen.”

BURGEMEESTER HUBERT BRULS (48)

“Het Erasmusgebouw, waar ik als student vaak kwam, is eigenlijk niet meer weg te denken uit Nijmegen. Het staat symbool voor de verbondenheid tussen universiteit en stad. Ik vind de betonnen kolos weliswaar niet het mooiste gebouw van de stad, maar het is wel een vertrouwde totempaal voor mij. Het gebouw is voor de vele studenten die ieder jaar in Nijmegen neerstrijken hét herkenningspunt op de inmiddels erg grote campus. Wanneer ik het gebouw zie, denk ik automatisch terug aan mijn studententijd in Nijmegen, en dat brengt mooie herinneringen boven.”

Ze werken op enkele meters van elkaar, misschien al vele jaren, zonder dat ze het van elkaar weten: de medewerkers op dezelfde kamernummers voor wie het uitzicht mooier wordt hoe hoger ze zitten. De eerste drie etages zijn onderwijsruimtes. Een rondgang vanaf de twintigste etage tot de vierde etage illustreert de diversiteit van het gebouw, en het verschil in beleving van het uitzicht. 'De lucht 's avonds is echt fantastisch.'

Tekst: Paul van den Broek / Foto: Flip Franssen

TWINTIG KAMERS BOVEN OP ELKAAR

ELFDE ETAGE: KUNSTGESCHIEDENIS

Werkkamer van: Jan Baetens (37), universitair docent bij Kunstgeschiedenis en Algemene cultuurwetenschappen. Hij is sinds ruim twee jaar uiterst tevreden werkzaam in de toren, waarin hij "op elke verdieping aan de verkeerde kant begint met zoeken naar een kamer". Baetens spreekt van "nooit helemaal na te trekken geruchten over de samenzweringstheorie dat aan enkele geprivilegieerden codes zijn verstrekt die hen voorrang geven bij de bediening van die verdomde liften."

TIENDE ETAGE: CENTRUM VOOR PARLEMENTAIRE GESCHIEDENIS CPG

Werkkamer van: Johan van Merrienboer (52), sinds tien jaar onderzoeker bij het CPG. Hij is een van de auteurs van de biografie van oud-premier Piet de Jong, uit 2011. Een persreactie: 'De biografen hebben een boek geschreven als de hoofdpersoon zelf: nuchter en degelijk.'

NEGENDE ETAGE: GESCHIEDENIS

Werkkamer van: Tim Riswick (24). Hij werkt sinds 2013 als promovendus bij Economische, sociale en demografische geschiedenis. "Als student gaf het me altijd een vertrouwd gevoel wanneer ik vanuit de Veolia de toren in zicht kreeg. Toen was het een gebouw waar alle slimme professoren van geschiedenis zaten, nu geeft het me een speciaal gevoel om er zelf te werken."

TWINTIGSTE ETAGE: RADBOUD DOCENTEN ACADEMIE

Werkkamer van: Lieke de Jong (27), opleider Didactiek en Professioneel persoonlijk leren. Kijkt vanuit de twintigste etage mooi uit over het Spinozagebouw (psychologie en pedagogiek), "waar ik als student al met veel plezier heb rondgelopen". Ze haalt veel voldoening uit het bijdragen aan beter onderwijs, en ook uit het uitzicht. "Ik heb uitzicht op mijn eigen woning, wat vice versa soms wat minder is."

NEGENTIENDE ETAGE: SALARISADMINISTRATIE

Werkkamer van: Roy Janssen (23), sinds 2013 werkzaam bij de salarisadministratie. Noemt het handig dat vanwege het markante gebouw iedereen weet waar je werkt als je de Erasmustoren noemt. "Er zijn weinig mensen die ik spreek die op zo grote hoogte werken."

ACHTTIENDE ETAGE: DIENST PERSONEEL EN ORGANISATIE

Werkkamer van: Hans Gielink (60), coördinator ww-preventie en -uitkeringen. Werkt sinds 2010 in het gebouw, en benut het uitzicht voor zijn gesprekken met personeelsleden van de universiteit. "Bij veel gesprekken is het bewonderen van het uitzicht het startpunt."

ZEVENTIENDE ETAGE: SYSTEMATISCHE RELIGIEWETENSCHAP

Werkkamer van: Rob Veerman (48). Sinds 2014 werkt hij aan een proefschrift over Edward Schillebeeckx. Inderdaad, de beleving van de zonsondergangen met samenspel van zon en wolken is op deze verdieping een pre, maar zeker zo aangenaam noemt hij de sfeer. "Hoewel beton nadrukkelijk aanwezig is, is het ook een gebouw met zitjes, hoekjes, eettafels en keukentjes op allerlei plekken."

VIJFTIENDE ETAGE: BUREAU FACULTEIT FILOSOFIE, THEOLOGIE EN RELIGIEWETENSCHAPPEN

Werkkamer van: Maité Tjon A Hie (36), beleidsmedewerker onderwijs en communicatieadviseur van de faculteit. Het uitzicht mag hoe hoger hoe mooier zijn, maar toch niet elke dag. "In de mist heb ik hier zo'n beetje het meest deprimerende uitzicht dat je voor kunt stellen."

VEERTIENDE ETAGE: VKO, CENTRUM VOOR KATHOLIEK ONDERWIJS

Werkkamer van: Maria Venhuizen (57), tot voor kort relatiemanager identiteit van het VKO, inmiddels secretaris van de examencommissie letteren. Onderdeel van de werkvreugde is dat er nu tot tien uur 's avonds kan worden gewerkt. Venhuizen geniet van de uitzichten in de herfst. "De prachtige herfstkleuren in het bos tegenover mij maken mijn dag telkens weer goed. Al zijn mijn collega's toch het allerbelangrijkste."

DERTIENDE ETAGE: HOGER ONDERWIJS VOOR OUDEREN HOVO

Werkkamer van: Laila Smits (24), sinds twee jaar werkzaam als assistent-coördinator van het cursusinstituut HOVO. Ze merkt op dat het uitzicht weliswaar mooier wordt, maar dat de luchtvoorziening en verwarming juist verslechteren. Voorts is ze "geen groot fan van de betonblokken waaruit het gebouw is opgetrokken".

TWAALFDE ETAGE: TITUS BRANDSMA INSTITUUT

Werkkamer van: Rijcklof Hofman (56), sinds 1994 onderzoeker bij deze paraversitaire stichting. Noemt het niet 24/7 beschikbaar zijn van de werkruimte een van de weinige minpuntjes, zeker na de verbeterde luchtinstallatie van tien jaar geleden. Door interne verhuizingen veranderde zijn uitzicht: eerst op Brakkenstein (waar hij woonde), daarna richting de Nebo in het oosten ("Zonder meer het fijnste uitzicht"), en nu "met uitzicht op de rommelig door elkaar gezette gebouwen van het ziekenhuis."

COLUMN

Wout Waanders

Wout Waanders studeerde Communicatie- en Informatiewetenschappen en Nederlands. Hij is werkzaam bij het literair productiehuis De Wintertuin en redacteur van Op Ruwe Planken, literair tijdschrift gelieerd aan de Radboud Universiteit.

Veerboot

Ooit verloor ik mijn ouders op een veerboot. Mijn zus en ik besloten een beetje te gaan wandelen tijdens de overtocht. Enkele minuten hebben we op het buitendek naar beneden staan kijken. Diep beneden kon je de golven zien schuimen omdat ze tegen de boeg aan knalden. Mijn zus dacht een vis te zien, maar ik was er heel zeker van dat het een uitzonderlijk witte golf was. Die lijken soms heel erg op vissen, zei ik haar.

Toen we beneden kwamen zaten onze ouders niet meer op ons bankje. We hadden geleerd om niet gepanikeerd rond te gaan lopen als je iets kwijt was, maar netjes te wachten. Dan zou alles zichzelf oplossen. Mijn zus en ik wachtten op het bankje waar mijn ouders hadden gezeten totdat de boot aanmeerde en de scheepstoeter klonk.

Daaraan denk ik, wanneer ik op de achtste verdieping vanuit de koffiehoek naar beneden kijk. Meneer P zou zijn postvakje ergens op deze verdieping hebben, maar de postvakjes zijn nergens te bekennen, en Meneer P's kamertje ook niet. Sterker nog, er blijkt zich op deze verdieping een hele andere opleiding te hebben genesteld dan ik had gedacht toen ik de lift uitstapte.

Overal zitten andere meneren in andere kamers. Alsof de portier elke ochtend een andere indeling voor het gebouw maakt. Soms hou ik mezelf voor dat het gebouw 180 graden gedraaid is, maar dan blij ik uit een andere lift te zijn gestapt dan op een vorige dag.

Op een heel andere verdieping dan gedacht vind ik Meneer P terug. Ik kon het niet vinden, zeg ik buiten adem. Dat geeft niks, zegt meneer P. Samen gaan we voor het raam staan en kijken naar beneden. Alles lijkt hier ook op elkaar. Ik hoor mijn vader hetzelfde zeggen. Dat geeft niks. Al die tijd hebben ze een verdieping hoger op ons gewacht. Op een bankje en een verdieping precies zoals die van ons. Alles lijkt hier op elkaar.

ACHTSTE ETAGE: TAALWETENSCHAP

Werkkamer van: Universitair docent Marina Ruiter (39). Zij werkt sinds 2001 in de toren. Ruiter zit met haar rug naar het raam, maar geniet dagelijks van het uitzicht, juist ook bij regen en onweer. "Ik probeer altijd de trap te nemen vanuit de kelder, maar eerlijk gezegd kan ik me daar niet elke dag toe zetten."

ZEVENDE ETAGE: ONDERWIJSADMINISTRATIE EN STUDENT SERVICE INFORMATIEPUNT FACULTEIT LETTEREN

Werkkamer van: Cecilia Stutvoet van de onderwijsadministratie (56), dertig jaar werkzaam in het gebouw. "Gelukkig zijn er in die tijd veel verbeteringen gekomen, zoals de klimaatbeheersing. Vroeger was de lucht vreselijk droog. Ook de nieuwe liften zijn een vooruitgang."

ZESDE ETAGE: NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR

Werkkamer van: Docent Yvette Linders (33). Zij werkt sinds 2007 in het gebouw en was er sinds 2003 (als student) vaak te vinden. Eind 2014 is ze gepromoveerd. "Door verhuizingen is mijn uitzicht een aantal keer veranderd, maar het is er helaas niet mooier op geworden. Al is aan deze kant de avondlucht af en toe fantastisch."

VIERDE EN VIJFDE ETAGE ETAGE: COMMUNICATIE- EN INFORMATIEWETENSCHAPPEN

Werkkamer van: Promovendus Kobie van Krieken (26), die sinds 2012 aan haar proefschrift werkt. "Ik begon op de dertiende met fenomenaal uitzicht, nu op de vierde kijk ik uit op het plein en zie dus honderd tinten grijs. Ik zie mensen lopen door de loopbruggen: leuk om naar te kijken, maar niet leuk genoeg om me lang van het werk te houden. En misschien maar beter ook."

advertorial

theater de Rode Laars

Hooggeëerd publiek!

Cultuur wordt in het Erasmusgebouw niet alleen bestudeerd, maar ook beoefend. En wel in theater de Rode Laars, in E2.64. Twee à drie keer per maand kun je er genieten van cabaret, singer-songwriters, dans, literatuur, toneel en meer. Cultuur op de Campus staat garant voor intieme en mooie voorstellingen, voor studenten en medewerkers. De entree? Slechts €1,50, inclusief drankje na in het CultuurCafé.

Waar?

Zoals het pareltjes betaamt, ligt de Rode Laars een tikje verborgen in het Erasmusgebouw. Je vindt het kleintheater in de zijvleugel achter de Rafter, op de tweede verdieping in ruimte E2.64. Buiten de voorstellingen om wordt de Rode Laars gebruikt voor dramalessen, theater(sport)repetities en de workshops van 'Kunstof'.

29 januari: cabaret

In het nieuwe jaar openen we op donderdag 29 januari met een try-out van cabaretiers Mark van Vliet en Jasper Smit (20.30u). De eerste was finalist bij het Groninger Studenten Cabaret Festival, de tweede is bekend van de Q-Musical op Q-Music.

**CULTUUR OP
de CAMPUS**

Radboud Docenten Academie

Sterk in ontwikkeling

Elke leerling verdient een goede docent. Een docent die het verschil maakt voor de klas. Een academische gevormde docent die zich blijft ontwikkelen en bijdraagt aan een lerende schoolorganisatie.

De Radboud Docenten Academie leidt excellente docenten op voor het voortgezet onderwijs. De programma's die we aanbieden verbinden praktijkervaring met theoretische verdieping. Daarvoor werken we nauw samen met scholen in de regio en faculteiten binnen de Radboud Universiteit.

Wat biedt de docentenacademie aan?

- Educatieve minor: een programma van 30 EC waarmee bachelorstudenten een tweedegraads lesbevoegdheid kunnen halen voor de onderbouw van vwo, havo en vmbo-t.
- Educatieve master: een programma van 60 EC dat afgestudeerde masters opleidt tot eerstegraads docent.

- Traineeship: een tweejarig traject waarin excellente studenten een baan in het voortgezet onderwijs combineren met het behalen van een eerstegraads bevoegdheid en verdieping in het bedrijfsleven of het onderwijs.
- Nascholing: de docentenacademie biedt samen met de faculteiten professionaliseringsactiviteiten aan voor docenten in het voortgezet onderwijs. Docent-ontwikkelteams, cursussen en trainingen helpen docenten om individueel of in groepsverband te werken aan hun professionele ontwikkeling. Samen met scholen ontwikkelt de docentenacademie professionaliseringstrajecten op maat.

Voor ons volledige aanbod, kijk op de website: www.ru.nl/docentenacademie

www.ru.nl/docentenacademie
info@docentenacademie.ru.nl
T 024 - 361 55 72
Volg ons op: [f](#) [in](#) [t](#)

Radboud Universiteit

Ze zijn er: mensen die al (bijna) net zo lang in de Erasmustoren werken als het gebouw bestaat. 'Ik ben minstens vier keer verhuisd. Maar als je nu vraagt wat dat heeft opgeleverd, weet niemand het.' **Tekst:** Annemarie Haverkamp

ZIJ HOREN BIJ HET INTERIEUR

THEO ENGELEN is sinds oktober rector van de Radboud Universiteit. Hij begon in 1974 als student-assistent op kamer 13.07 van het Erasmusgebouw en werkte er veertig jaar.

"In 1974 was ik vierdejaars student geschiedenis en student-assistent. Mijn eerste kamer in het Erasmus was 13.07. In de jaren die volgden ben ik het hele gebouw doorge-reisd. Toen ik in 2013 decaan werd, kreeg ik een kamer op de dertiende verdieping. Ik dacht: de cirkel is rond. Maar er kwam nog een epiloog, daar had ik niet meer op gerekend. Nu ben ik rector en zit ik in het bestuursgebouw.

Toen ik werd aangesteld als medewerker bij economische en sociologische geschiedenis, werd een deel van de afdeling bezet. De studenten waren het er niet mee eens.

Zij hadden een andere kandidaat in gedachten. Er moest iemand komen die zich bezighield met de geschiedenis van de arbeidersbeweging, terwijl mijn specialiteit demografische geschiedenis was. Ze hebben geen gelijk gekregen.

Er waren altijd problemen met de lucht in het Erasmusgebouw: het *sick building syndrom* werd dat genoemd. Ik heb er nooit last van gehad. Wat ik wel een probleem vond: de temperatuurregeling. Dat werd pas opgelost toen we dubbele beglazing kregen en er zonwering aan de buitenkant kwam. Vanaf dat moment werd de warmte van buiten tegengehouden. We kregen ook bovenraampjes die open konden. Dat was een grote vooruitgang voor de mensheid.

De afdelingen die deze toren bewonen zijn te verschillend om van een wij-gevoel te spreken. Hier werken ontzettend veel mensen. Veelal kom je elkaar tegen in de lift. Als decaan heb ik me aan heel veel mensen voorgesteld in de lift.

Foto: Dick van Aalst

Foto: Bert Beelen

Foto: Erik van 't Hullenaar

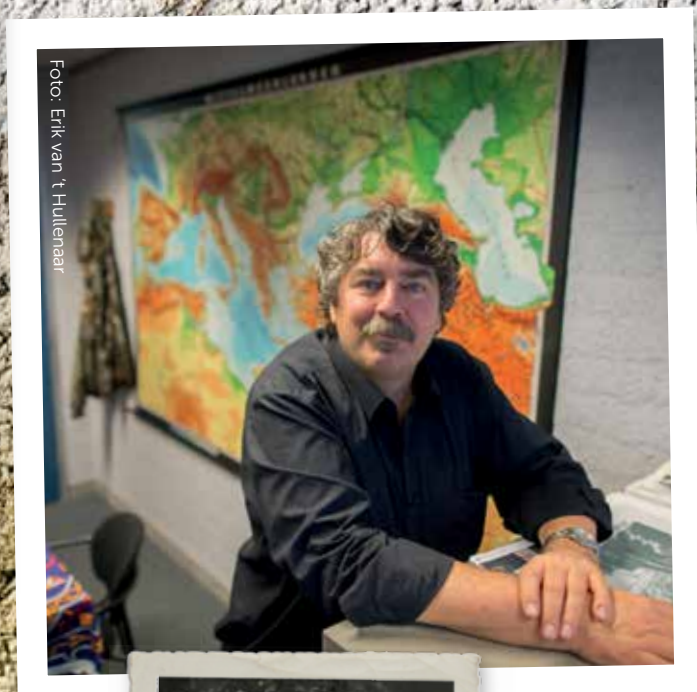

Foto: Erik van 't Hullenaar

JE MOET ERVOOR ZORGEN DAT JE IN DE SPITS NIET NAAR BOVEN OF BENEDEN HOEFT

Vanuit mijn woonplaats Cuijk kan ik het gebouw bij helder weer zien liggen. Het woord 'mooi' vind ik niet van toepassing. Iemand die er sinds de opening niet meer binnen is geweest, zal van binnen trouwens weinig verandering zien. Maar de omgeving is helemaal veranderd. Vroeger lagen er twee lelijke bulten met klimop aan de voet van het gebouw, dat was toen het hoogtepunt van tuinarchitectuur. Het Erasmusplein zag er niet uit, terwijl ik dat nu echt leuk vind met die fontein en banken."

GERT BORG is universitair docent Islam en Arabisch en stond al in 1974 als student stiekem op het dak van de Erasmustoren.

"Ik zit niet zo vaak op mijn kamer. Meestal werk ik thuis, want daar staan al mijn boeken. Maar het uitzicht hier is heerlijk weids. Rustgevend.

Als student heb ik in 1974 nog geholpen met de inhuizing van dit gebouw. Daarvóór ben ik eens stiekem gaan kijken met Jan Peters. Er lag nog niet eens vloerbedekking. Ik vond het gebouw foelielijk, maar het was wel lekker ruim. We zijn een kijkje gaan nemen op het dak, dat was best eng. Het waait daar enorm.

Ik studeerde semitische taal- en letterkunde. Samen met één andere student specialiseerde ik me een tijd lang in het Ugaritisch. Dat is een semitische taal uit de veertiende eeuw voor Christus. Alle kleitabletten die er nog zijn in dit schrift heb ik uit. We studeerden in een oude sigarenfabriek, achter het pand op de Burchtstraat

waar nu H&M zit. We kregen college in de biebel, als we daar vertrokken lagen alle boeken en tijdschriften opengeslagen op de tafels. Het was fijn om middenin het centrum te zitten, maar ja, het gebouw stond op instorten.

Via een studentassistentenschap ben ik aan mijn baan op de universiteit gekomen. Af en toe was ik er een tijdje tussenuit. Twee keer naar Egypte en later werkte ik op de ambassade in Riad. Ik kwam altijd terug naar het Erasmusgebouw. Vroeger had elk instituut zijn eigen bibliotheek. Heel handig, je kon er snel even naartoe. Nu staan alle boeken in de universiteitsbibliotheek, voor ons een stuk verder lopen. De kantine op de begane grond is ook al lang weg. In de Rafter kun je over de koppen lopen, dus die mijid ik liever.

Verder is er in die jaren weinig veranderd. Die gekleurde cirkels op de muren in de gangen staan er nog altijd. Ze zijn beschermd, horen bij de monumentale status van het Erasmusgebouw. De kleuren lopen van de onderste verdieping op van bruin - aarde - naar groen - planten - blauw - hemel en oranje - zon.

Het Erasmusgebouw is voor mij niet meer dan een werkplek. Ik zou best terug willen naar de stad. Kijk naar Groningen en Leiden. Het is leuk daar op de universiteit rond te lopen. Je zit in het centrum, dat geeft het gevoel dat je onderdeel uitmaakt van de gewone wereld."

PETER RIETBERGEN verhuisde als student in 1974 mee naar het Erasmusgebouw. Op de tiende verdieping werkt hij er nog altijd als hoogleraar Cultuurgeschiedenis.

"Mijn grootvader was architect, ik wist dus een beetje waar ik het over had. Een paar studenten mochten iets zeggen over het ontwerp voor het nieuwe Erasmusgebouw. Ik was er een van. Ik herinner me dat ik naar die tekening keek en vroeg waarom de ramen niet open konden. De architect staaarde me woedend aan en antwoordde: "Dat kan niet bij zo'n hoog gebouw." Waarop ik zei: "Dat is volstrekte onzin."

Later bleek het ook onzin. Maar het duurde jaren voor de kozijnen werden aangepast en de ramen wel open konden. Architecten zijn de ijdelste mensen op aarde. Ze bouwen niet voor de mensen, maar voor zichzelf. Mijn grootvader niet hoor, hij was een plattelandsarchitect...

Als geschiedenisstudent was ik in 1968 begonnen in het Historisch Instituut aan de Oranjesingel. Eerst verhuisden we naar het Bisschop Hamerhuis met zijn prachtige park. In 1974 kwam het Erasmusgebouw, dat voelde als een verbanning. We moesten nu echt de stad uit, naar de periferie. We waren conservatief, die hele campus vonden we maar niks. Het Erasmus was het eerste zo hoge gebouw in Nijmegen. Veel mensen hebben instinctief al een afkeer

COLUMN

JOS JOOSTEN

Dit is een ingekorte herdruk van de column die Jos Joosten, hoogleraar Nederlandse Taal en Cultuur, schreef voor Radboud Magazine.

Lof der saaiheid

Toen ik in 1983 Nederlands ging studeren stond het Erasmusgebouw er zowat tien jaar, en als zodanig was het stilaan toe aan zijn eerste melktand des tijds. Het was langzaam ouderwets geworden in zijn hipheid: de oranje en eierdooiergele inrichting die ik me herinner, de rietmatten tegen het plafond, de donkerbruine zithoeken op elke verdieping en de onvermijdelijke BKR-kunst tegen de betonnen wanden. De seventies in optima forma. Te moeten studeren in het woestlelijke product van de troosteloze huwelijksnacht van een wederopbouwarchitect en een hippiemeisje was, in het licht van de mondiale uitzichtloosheid, een van de meer mineure ellendes waarmee babyboomers en hippies ons opzadelden. Ik geloof niet dat ik van die lelijkheid als student erg wakker lag.

Dat veranderde toen ik in 1989 een promotieplaats kreeg en noodgedwongen hele dagen in het gebouw zou gaan doorbrengen. Ineens bleek hoe benauwend het echt was. Er kon in het hele gebouw, twintig verdiepingen hoog, geen raam open. Je ademde de anderhalf decennium gerecycleerde uitwasemingen in van flatulente, slechtademige, zieltogende en gestorven zijnde universitair medewerkers. En er was geen uitweg. Er kwam - een hype van de vroege nineties - onderzoek naar het *sick building syndroom*. Als zou blijken dat het gebouw inderdaad sick was, kwam het in aanmerking voor een grote overheidssubsidie voor frisse lucht en open ramen. De subsidie kwam er niet, wel uiteindelijk de open ramen. En wat frisse lucht vermag. Sinds enige tijd werk ik er weer en alle benauwenis uit de jaren zeventig is weggewaaid, de ramen kunnen open. Het tocht en kleppert af en toe, het trekt soms over de vloeren, maar eindelijk eindelijk leeft dit gebouw.

En dit voorjaar was ik definitief verzoend met het gevaarte. Teruglopend van het Cultuur-Café, zag ik op een strakblauwe lentemiddag omhoogkijkend naar de zuidwesthoek, plots de subtiliteit van de talenflat. Kijk zelf maar eens hoe het raamwerk op de hoeken een fragiele streep vormt en het logge beton doorbreekt en nuanceert. Wie goed kijkt, ziet plots heuse fijnzinnigheid. Het heeft bij mij meer dan een kwarteeuw geduurd - maar soms ontplooit schoonheid zich nu eenmaal pas met de jaren.

van hoogbouw. De psychologie van de hoogbouw is dat het vervreemdend kan werken. Alle verdiepingen zijn hetzelfde, maar er is er maar eentje de jouwe. Je kunt de lift uit stappen zonder door te hebben dat je op de verkeerde etage zit.

Ik ben minstens vier keer verhuisd. Maar als je nu vraagt wat dat heeft opgeleverd, weet niemand het. Je hoort me niet klagen hoor, over het Erasmusgebouw. Ik ben blij dat we hier zitten. De Thomas van Aquinostraat werd pas later gebouwd. Daar zijn de kamers veel kleiner. Hier hebben we altijd de ruimte gehad. Dat is goed voor je welbevinden. Niet alleen fysiek, maar ook mentaal. Het helpt bij het soort werk dat ik doe.”

LIEKE DE JONG begon in 1976 als student semitische taal- en letterkunde in de Erasmus-toren. Ze reisde het hele gebouw door en werkt nu als docent en studieadviseur bij Arabisch op de zeventiende verdieping.

“Het aanpassen van het liftbedieningssysteem is niet handig geweest. Vroeger stapte je gewoon de lift binnen en drukte je het

knopje in van de verdieping waar je

moest zijn. Nu moet je die knop al indrukken voor je erin stapt. Wat vaak gebeurt, is dat mensen bij het opengaan van de deuren een propvolle lift zien en dan maar besluiten de trap te nemen of helemaal niet naar beneden te gaan. Maar die lift weet dat niet en stopt overal. Daardoor duurt het ontzettend lang voor je op de plek van bestemming bent. Je moet er dus voor zorgen dat je in de spits niet naar boven of naar beneden hoeft. Ik lunch nooit in de Rafter.

In 1976 begon ik aan mijn studie semitische taal- en letterkunde. Ik realiseerde me toen niet dat ik in een gebouw vertoefde dat net nieuw was, de hele universiteit was immers nieuw voor mij. In de loop der jaren zijn er steeds meer tussenwandjes gekomen. Die eerste jaren hadden we zitjes in de open nissen. Daar stonden luxe stoelen met een klein tafeltje erbij. In de pauzes zaten we daar. Nu zijn die plekken opgeofferd voor onderwijsruimtes.

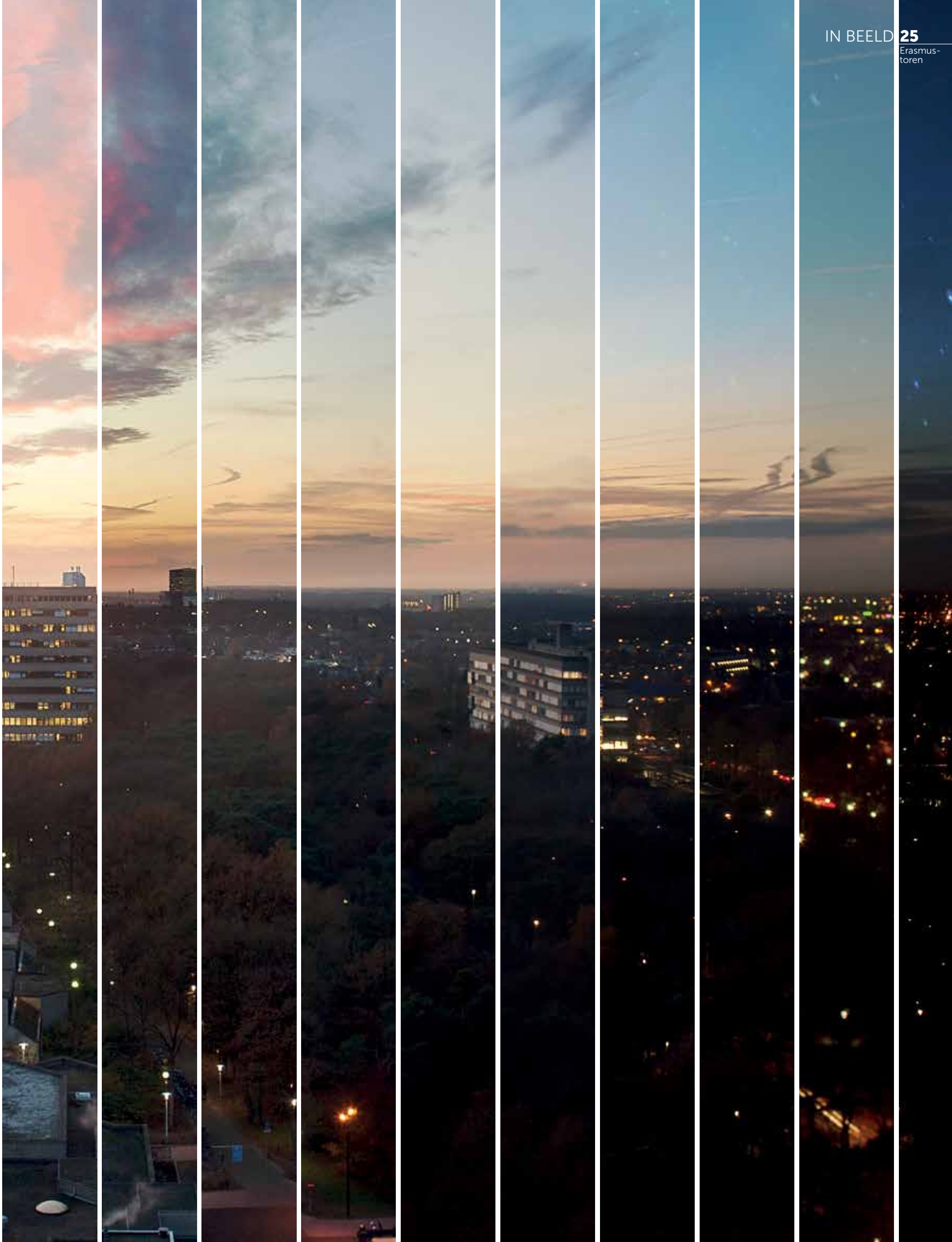
Ik heb op de negende verdieping gewerkt en op de negentiende en op de twintigste. We hebben vast ook nog op andere etages gezeten. Het was altijd veel werk, dat verhuizen. Hier op de zeventiende zitten we goed.

Het Erasmusgebouw was nogal makkelijk te bezetten. Kwestie van twee deuren dichtdoen en niemand kon meer naar binnen. Het was dan ook telkens raak. Tja, dan ging je gewoon naar huis. Op een gegeven moment werd het vervelend. Ik dacht wel eens: ‘Pak nu maar een keer het bestuursgebouw.’ *

An aerial photograph of a university campus, likely the University of Leuven, captured during the golden hour of sunset. The image is presented as a vertical collage of thin, white-bordered strips. The sky is filled with soft, orange and pink clouds, while the buildings below are silhouetted against the light. Some windows in the buildings are illuminated from within, creating a warm glow. The foreground shows a green-roofed structure, possibly a library or student center, with a railing visible. The overall composition is clean and modern, emphasizing the architectural details and the atmospheric lighting of the scene.

INZICHT DOOR UITZICHT

EEN TOREN VOL ONDERZOEK

VERDIEPING 17

MARTIJN DE KONING,
DOCENT ISLAMSTUDIES

DE ENE SALAFIST IS DE ANDER NIET

Salafisme, de orthodoxe variant van de islam, is door de opkomst van de Islamitische Staat volop in het nieuws. Maar wat houdt dat precies in, salafisme? Radboud-onderzoekers Martijn de Koning, Joas Wagemakers en Carmen Becker deden jarenlang onderzoek naar deze islamitische stroming en schreven het boek *Salafisme – Utopische idealen in een weerbarstige praktijk*. Dé salafist bestaat niet, volgens dit trio.

Alle salafisten hebben

wereldwijd grofweg één overeenkomst: ze proberen allemaal de profeet Mohammed en zijn eerste generatie volgelingen zo nauwkeurig mogelijk te volgen. Maar hoe je dat precies doet, lijkt niemand te weten, ontdekten de onderzoekers. Zo vinden sommige salafisten de strikte islamitische kledingvoorschriften erg belangrijk, terwijl anderen juist betogen dat die focus afleidt van het spirituele. Mede door dergelijke tegenstrijdigheden worstelen salafisten nogal eens

met het praktiseren van hun geloof. Maar juist die worstelingen maken je tot een goede moslim, is de gedachte. Na de aanslagen van 9/11 heeft het salafisme wereldwijd een behoorlijke vlucht genomen. Hoeveel salafisten er in Nederland wonen, is onduidelijk. Volgens de drie auteurs heeft 8 tot 10 procent van de in Nederland wonende moslims mogelijk interesse in een orthodoxe stroming als het salafisme, hetgeen neerkomt op circa 80.000 personen.

DE VERANDERENDE ROUWRITUELEN

De tijd dat men overleden geliefden 'gewoon' na een standaard kerkdienst op het kerkhof begroef, is voorbij. Nederland wordt steeds minder religieus, en dat is te merken aan de veranderende begrafenisrituelen, concludeerden Eric Venbrux, Meike Heesels en Sophie Bolt van de Radboud Universiteit na hun onderzoek naar hoe Nederlanders tegenwoordig rouwen. Uitvaarten en rouwrituelen zijn vanuit cultureel-antropologisch en religieus oogpunt een zeer interessant studieobject. De dood van een geliefde is een van

de belangrijkste momenten uit iemands leven. Rouwenden grijpen tijdens begrafenissen of crematies terug op zaken waar zij in geloven en waarde aan hechten. In die zin kan een uitvaart gezien worden als een spiegel van de maatschappij. Tijden lang stond geloof in het algemeen, en de kerk in het bijzonder, centraal op dit soort momenten. Maar Nederland seculariseert, en dat is ook te zien tijdens een uitvaart. De samenleving is individualistischer geworden, en daarom draait een begrafenis of uitvaart tegenwoordig

om de persoon. Er zijn foto's van de overledene, zijn of haar favoriete muziek klinkt, de nazit vindt plaats in het stamcafé en soms spreekt de overledene zelfs tot de aanwezigen middels een videoboodschap. Er worden voortdurend nieuwe rituelen geïntroduceerd, al dan niet met een religieuze oorsprong. Ook dit zegt iets over onze maatschappij: de mens heeft nog steeds behoefte aan betekenisvolle rituelen, maar weet niet meer waar die rituelen precies vandaan te halen.

VERDIEPING 17

ERIC VENBRUX, HOOGLERAAR
VERGELIJKENDE
GODSDIENSTWETENSCHAP

De Erasmustoren telt twintig etages. En op iedere verdieping, soms zelfs in ieder kantoor, wordt onderzoek gedaan naar iets compleet anders. Een tocht door de toren, van boven naar beneden, met een bloemlezing van acht interessante onderzoeken.

Tekst: Tim van Ham / Illustraties: emdê

EUROPESE SUBSIDIE VOOR TAALPERSPECTIEVEN

De mens is in zijn taalgebruik prima in staat om van perspectief te wisselen. Maar hoe deze perspectiefwisselingen precies in elkaar steken, is een raadsel. Filosofe en classica Corien Bary kreeg in 2013 een prestigieuze Starting Grant van het European Research Council. Deze premie van anderhalf miljoen euro, bedoeld voor jonge wetenschappers, stelt haar in staat om een eigen onderzoeksgroep op te zetten. Dat heeft Bary gedaan, en samen met twee promovendi en een programmeur is zij aan de

slag gegaan om perspectief in taalgebruik te onderzoeken. Bary en haar collega's kijken naar Oudgrieks, omdat dat bij uitstek een taal is met veel middelen om perspectief weer te geven. Het doel is om uiteindelijk taalkundige mechanismes te kunnen formuleren waarmee de wisselingen van perspectief worden weergegeven. Dat is nu onbekend terrein, waardoor het onderzoek van Bary uiteindelijk zal leiden tot een beter begrip van hoe taal en communicatie werkt.

VERDIEPING 16

CORIEN BARY,
HOOFDDOCENT FILOSOFIE
VAN COGNITIE EN TAAL

VERDIEPING 16

CHRISTOPH LÜTHY,
HOGLERAAR
GESCHIEDENIS VAN
DE FILOSOFIE

BIOGRAFIE OVER DAVID GORLAEUS

Bij bekende filosofen uit een verre geschiedenis denken we aan oude mannen met grijze baarden. David Gorlaeus (1591-1612) was het tegenovergestelde. Zijn manuscripten zijn tot op de dag van vandaag bekend, terwijl hij op zijn 21ste al overleed. Wie was deze *wonderboy* van de filosofie? Hoogleraar Geschiedenis van de wetenschap en filosofie Christoph Lüthy schreef een boek over hem. Lange tijd was Gorlaeus een soort mythe. Zijn twee innovatieve en invloedrijke manuscripten waren alom bekend in de filosofie, maar over de persoon zelf

wist men vrijwel niets. Gorlaeus baarde opzien door als eerste Nederlander uiteen te zetten hoe de hele wereld uit atomen bestaat. In de zeventiende eeuw dacht men dat hij een voorloper van Descartes moest zijn, en een anti-aristotelisch denker bovendien. Nog later, in de twintigste eeuw, zagen mensen in hem een natuurwetenschapper, misschien een scheikundige. Hoe was het anders mogelijk dat Gorlaeus zo goed over fysica en metafysica kon schrijven? In werkelijkheid was de jonge Gorlaeus een beginnend student theologie.

Het boek van Lüthy kijkt vooral naar de familieomstandigheden van Gorlaeus, zijn studententijd in Franeker en Leiden en de Arminiaanse crisis in de kerk destijds. Dit alles plaatst het werk en de gedachten van de jonge Gorlaeus in de juiste context, zodat we die beter kunnen begrijpen. Daarnaast schetst Lüthy de plaats van Gorlaeus in de geschiedenis van de Nederlandse filosofie. Want een jonge twintiger die gelezen wordt door Descartes heeft zijn plekje in de vaderlandse geschiedenis ruimschoots verdiend.

TWEE FACULTEITEN, DRIE ONDERZOEKSIJNSTITUTEN

Alle leden van de wetenschappelijke staf hebben in principe een onderzoekstaak, die ze verrichten binnen een van de drie onderzoeksinstituten die de Erasmustoren rijk is. De Faculteit der Letteren telt er twee: het *Centre for Language Studies* (CLS) en het *Institute for Historical, Literary and Cultural Studies* (HLCS). Het CLS richt zich op onderzoek op het gebied van taalwetenschap, taal- en spraaktechnologie en communicatie. In het HLCS is al het geschiedkundig, letterkundig en cultureel onderzoek van de faculteit gebundeld. De andere faculteit in het Erasmusgebouw, die voor Theologie, Filosofie en Religiewetenschappen, heeft haar onderzoek gebundeld in

het *Research Institute for Philosophy, Theology and Religious Studies*. Hierbinnen werken de onderzoekers aan drie programma's: *Competing Worldviews*, *Cognitive Humanities* en *Modernity Contested*.

De twee faculteiten werken ook samen. Bijvoorbeeld in het programma *Europe and Its Worlds*: hoe verschilt Europa van de rest van de wereld en gaat het om met andere 'werelden'? Een ander gezamenlijk project is *Language in Mind and Society*, over de rol van taal in ons denken en in onze maatschappij.

DE GEBARENTAAL IS ÓÓK EEN MOEDERTAAL

Gebarentaal wordt nog vaak gezien als puur een handig hulpmiddel voor dove mensen. En dat terwijl het een volwaardige moedertaal is, die dus ook als zodanig behandeld zou moeten worden. Gebarentaalonderzoeker Onno Crasborn probeert met zijn nieuwe onderzoeksproject de gebarentaal 'volwassen' te maken. Voor doven is gebarentaal een van de voornaamste manieren om te communiceren. Daarom vond Crasborn het vreemd

dat er zo weinig studiemateriaal is voor mensen die gebarentaal onder de knie willen krijgen. Hij legde samen met collega's het zogeheten Corpus van de Nederlandse Gebarentaal aan. Deze database bevat meer dan zeventig uur aan videomateriaal met talloze voorbeelden van gebarentaal. De database is vrij toegankelijk voor doven en tolken die de taal willen leren of perfectioneren. Want hoe meer gebaren tolken en doven herkennen, hoe beter

'de oren van de doven' zullen 'horen'. Aan het begin van 2014 kreeg Crasborn een onderzoekssubsidie van een miljoen euro. Dat geld wordt gebruikt om het corpus nóg verder uit te breiden; voor Crasborn kan de database niet groot genoeg zijn – zie het als de digitale *Dikke van Dale*, maar dan speciaal voor doven(tolken). Want gebarentaal is een volwassen taal, en ieder taal heeft zijn eigen woordenboek nodig.

VERDIEPING 08

ONNO CRASBORN,
HOOFDDOCENT
TAALWETENSCHAP

VERDIEPING 11

MATTHIJS ILSINK,
DOCENT

KUNSTGESCHIEDENIS

DE VERBORGEN SCHILDERINGEN VAN JEROEN BOSCH

In 2016 is de Nederlandse schilder Jeroen Bosch precies 500 jaar dood. Ter ere daarvan houdt een team van kunsthistorici onder leiding van Radboud-onderzoekers al zijn werken nog eens goed tegen het licht. En vijf eeuwen oud of niet: de werken van Bosch blijken nog steeds onontdekte geheimen met zich mee te dragen. Het Bosch Research and Conservation Project staat onder leiding van kunsthistoricus Matthijs Ilsink van de Radboud Universiteit. Met een select team van Bosch-kenners (waaronder nog twee

Radboudianen) vliegt hij sinds 2010 de hele wereld over, naar alle musea met een Jeroen Bosch in de collectie. Het doel is om alle schilderijen te onderwerpen aan een analyse met de allernieuwste apparatuur, zoals speciale stereomicroscopen en infraroodcamera's. Dat leverde al na een jaar een unieke vondst op, dichtbij huis nog wel: in museum Boijmans van Beuningen te Rotterdam. Onder de verf van het schilderij *De ark van Noach op de berg Ararat na de Zondvloed* werden daar met infrarood onderteke-

ningen en -schilderingen ontdekt die nog volstrekt onbekend waren. Het bleek dat Bosch aanvankelijk een veel grotere ark in gedachten had, maar daar later vanaf zag. Dergelijke kijkjes in het denkproces van de schilder zorgen ervoor, aldus Ilsink, dat we hem steeds beter gaan begrijpen. Het einddoel van het onderzoeksproject is alle werken van Bosch volledig te documenteren en beschrijven in één database. Want hoe bekend de laatmiddeleeuwse schilder ook is, zo'n standaardwerk ontbreekt nog altijd.

VERZET TEGEN NAPOLEON

Nederlanders lieten de Franse bezetting door Napoleon aan het begin van de negentiende eeuw redelijk gelaten over zich heen komen – zo was jarenlang de opvatting. Literatuuronderzoeker Lotte Jensen onderzoekt de laatste jaren van de Franse bezetting en beweert het tegenovergestelde. Uit pamfletten uit die tijd blijkt namelijk dat er wel degelijk fel verzet plaatsvond. Tegelijkertijd zorgde de gemeenschappelijke Franse vijand voor een aanwakkering van vaderlandslievende sentimenten. Dichters en schrijvers publiceerden namelijk talloze pamfletten, gedichten en verhalen waarin ze kritiek leverden op de Franse bezetter. Deze uitingen van cultureel verzet werden

destijds massaal verspreid en bereikten alle lagen van de bevolking – de invloed ervan moet dus niet onderschat worden. Met name in de periode 1810-1813, toen de Fransen Nederland geannexeerd hadden en ons land deel uitmaakte van het Franse keizerrijk, was er veel onvrede. Verzet was illegaal, dus alleen een geofend oog ziet in de onschuldig ogende pamfletten uit die tijd een aanklacht tegen het Franse bewind. Zo ging een tekst over de Bataven en de Romeinen van verzetsdichter Cornelis Loots in werkelijkheid over de Nederlanders en de Fransen. De Nederlandse lezers hadden dit soort trucjes door, de Fransen doorgaans niet. Hiermee werd

de Franse censuur vakkundig omzeild. De inhoud van de pamfletten is volgens Jensen grofweg op te delen in drie thematieken: de Nederlandse taal, de gouden eeuw, en – echt waar – huiselijkheid. De Franse bezetting zette de Nederlandse identiteit en cultuur onder druk, waardoor de verzetschrijvers zich genoodzaakt voelden om juist de oer-Nederlandse aspecten van de maatschappij te benadrukken. En dat leidde tot epische verhalen over die goede oude gouden eeuw, tot lofzangen over de Nederlandse taal en tot een romantisering van de heerlijke huiselijkheid van het Nederland uit die tijd.

VERDIEPING 06

LOTTE JENSEN,
HOOFDDOCENT
NEDERLANDSE TAAL
EN CULTUUR

WOORDEN SCHIETEN TEKORT

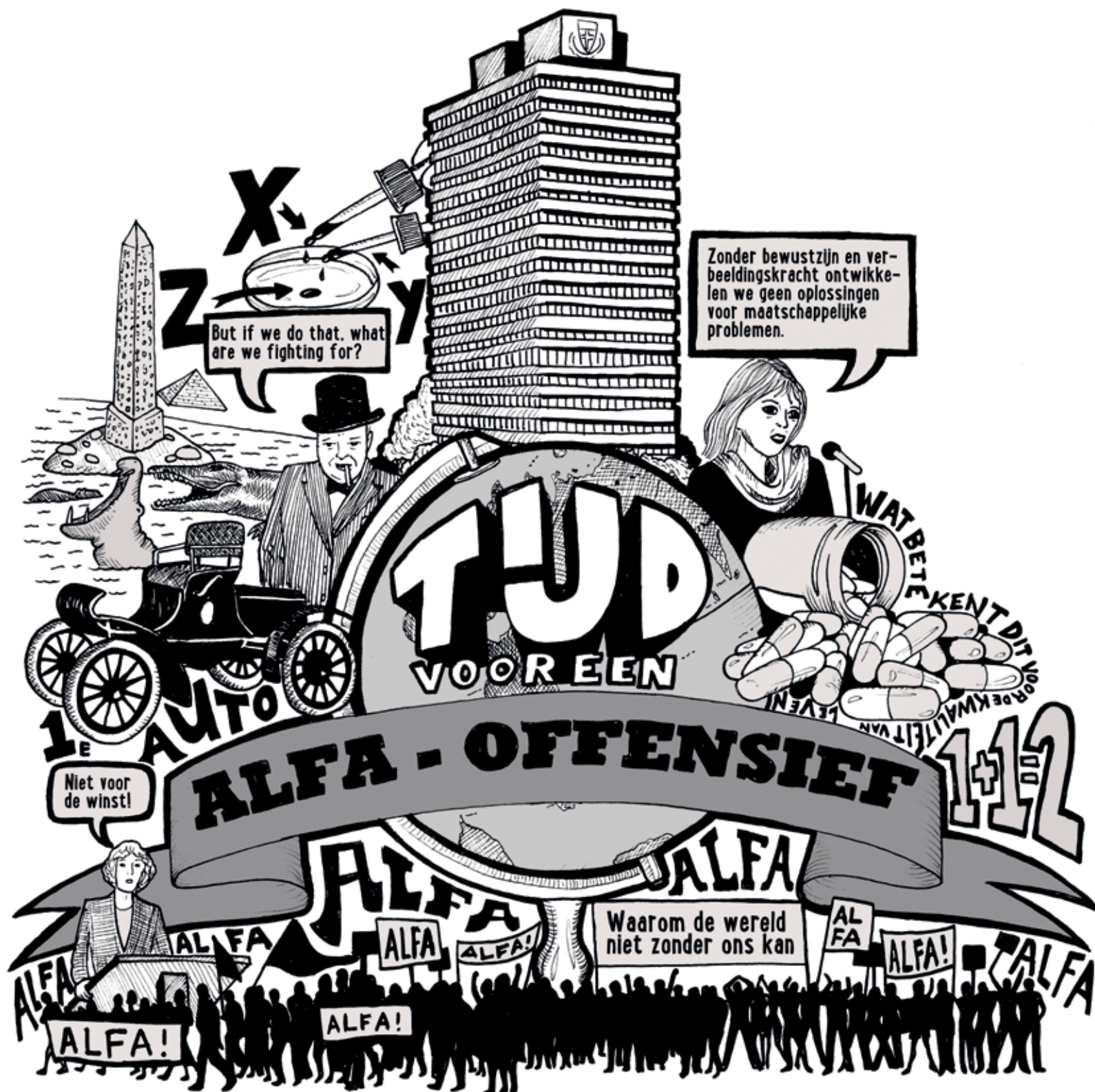
Een geur omschrijven valt niet mee. Zeggen dat iets stinkt of juist lekker ruikt, dat kan iedereen. Maar de geur van een bosje verse rozen exact omschrijven is al stukken lastiger. Lang is gedacht dat geuren te abstract zijn om te beschrijven. Uit onderzoek van Asifa Majid en Niclas Burenhult van het Max Planck Instituut voor Psycholinguïstiek aan de Radboud Universiteit blijkt nu dat die aanname niet klopt. Het ligt niet aan de abstractheid van de geuren, maar onze taal ontbeert simpelweg het vocabulaire om een geur te definiëren. Een inheemse stam in Maleisië slaagt er namelijk wel in een geur in een paar woorden te omschrijven.

Onderzoek naar taal en geuren richtte zich voorheen vooral op westerse talen. Majid en Burenhult togen naar Malakka, het schiereiland van Maleisië. Daar bevroegen ze tien mannen die Jahai spreken, de lokale taal. Al snel bleek dat deze mannen prima in staat waren om een geur in een paar woorden te treffen. In totaal bevat de taal Jahai twaalf abstracte termen die een geur aanduiden. Westerse talen hebben soortgelijke termen wel voor kleuren (blauw, geel, rood), en smaken (zout, zoet, bitter), maar niet voor geuren. Ons onvermogen om een geur te beschrijven ligt dus aan onze taal, en niet aan de aard van het verschijnsel geur.

VERDIEPING 04

ASIFA MAJID, HOOGLERAAR
COMMUNICATIE- EN INFORMATIE-
WETENSCHAPPEN

Waarom gaan grote subsidies nog steeds alleen naar bèta-onderzoek? Aangevoerd is dat techniek maar voor een kwart het succes van innovatie bepaalt. De rest is de humane factor. Tijd voor de geesteswetenschappen om de handschoenen op te nemen, betoogt André Lardinois, onderzoeksdirecteur van de faculteit.

Op woensdag 12 november 2014 schreef Europa geschiedenis. Tien jaar na de lancering bereikte ruimtesonde Rosetta komeet 67P/Tsjoerjoemov-Gerasimenko, alwaar het ruimtetuig Philae zich losmaakte om zich te nestelen op het komeet-

oppervlak. Niet het technisch vernuft alleen, maar ook de informatie die Philae de aarde zou sturen – foto's en zelfs een geluidsopname – zorgde voor grote opwinding onder wetenschappers. Philae zou ons mensen inzicht bieden in waar we vandaan komen. Of zoals een euforische Vincent Icke (hoogleraar Theoretische sterrenkunde) ons bij De Wereld Draait Door uitlegde: “Een fossiel van 4,6 miljard jaar oud komt ons vanuit de ruimte vertellen hoe het hier 4,6 miljard jaar geleden gegaan is. Fantastisch!”

Waarom ik als onderzoeksdirecteur en classicus stil sta bij deze gebeurtenis, is omdat ze ons een aantal dingen onthult. Allereerst dat mensen aangestoken kunnen worden door het enthousiasme waarmee wetenschappers als Icke verhalen over hun vak – hoe razend ingewikkeld ook. Ten tweede dat de wereld geld over heeft voor wetenschap die puur door willen weten wordt voortgestuwd. Vooralsnog leidt de kleine Philae tenminste nog niet tot nuttige toepassingen – en daar zult u mij geen kwaad woord over horen zeggen. Ten derde zijn de namen veelzeggend – niet die van de komeet, die is simpelweg naar zijn ontdekkers genoemd, wel die van het ruimtetuig en de moedersonde. Philae is genoemd naar het eilandje in de Nijl, waar een obelisk werd gevonden die een rol speelde in het ontcijferen van de Steen van Rosetta. Zoals die steen ons de toegang verschafte tot het lezen van de wereld van de Egyptenaren, zo moet Philae ons helpen de ruimte te leren lezen. De bèta's benutten dus een wapenfeit van de alfa's om de impact van hun missie te onderstrepen. Slimme jongens die bèta's. Daar kunnen we nog veel van leren.

Want waarom zitten er eigenlijk zo weinig alfa's aan tafel bij DWDD om hun wapenfeiten te vertellen? Wij kunnen ook, zeer enthousiast, over ons onderzoek vertellen en dat is voor de samenleving van zeker zo groot belang. Laat ik één ding voorop stellen: ik wil er geen competitie van maken. Uit mijn mond zult u niet horen dat alfa's belangrijker zijn dan bèta's of gamma's. De samenleving floreert juist als deze drie in balans zijn. En daaraan ontbreekt het momenteel. Het is hoog tijd voor een alfa-offensief.

Churchill

Waarom kan de wereld niet zonder geesteswetenschappers? Er doet een mooi verhaal de ronde over Churchill. Tijdens de Tweede Wereldoorlog opperden enkele Britse ambtenaren het plan om alle *humanities*-afdelingen aan universiteiten te sluiten. Het vrijgekomen geld zou een boost kunnen geven aan de oorlogsinspanningen. ‘In order to win the war’, zoals het heette. Churchill zou daarop gezegd hebben: ‘But if we do that, what are we fighting for?’

‘REFLECTIE EN RELATIVERING. DAT HEBBEN WE TE BIEDEN. OOK, NEE JUUST BIJ GROTE MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUKKEN’

Historisch of apocrief, deze anekdote onderstreept fraai de rol en het belang van de geesteswetenschappen. Dat belang is gelegen in de *condition humaine*, de menselijke waardigheid en de democratische samenleving. Nee, wij vinden het middel tegen kanker niet uit. Maar we herinneren mensen er wel aan dat ze ondanks alle medicijnen van de wereld een keer dood zullen gaan. En we helpen mensen na te denken over wat zij met hun leven kunnen doen en stil te staan bij de vraag wat medicijnen en behandelingen betekenen voor de kwaliteit van leven.

Het belang van de geesteswetenschappen ligt vooral in de bezinning en reflectie op het menselijk bestaan. Zoals Martha Nussbaum betoogt in haar boek *Niet voor de winst: waarom de democratie de geesteswetenschappen nodig heeft* is het onze taak burgers op te voeden tot kritische denkers die beseffen dat er doorgaans meer kanten aan een zaak zijn. Onderwijs in de geesteswetenschappen is essentieel voor de samenleving. We kunnen en moeten een tegenwicht bieden aan al te simpele wereldbeelden en makkelijke oplossingen. In de exacte wetenschappen mag 1 plus 1 altijd 2 zijn en zullen stofje x en stofje y samen

altijd stofje z opleveren, het menselijk bestaan is niet te vangen in dit soort wetmatigheden. En niet elk probleem is oplosbaar. De menselijke sterfelijkheid valt niet op te lossen, daar moeten we eenvoudigweg mee leren leven.

Reflectie en relativering. Dat hebben we te bieden. Ook, nee júst bij grote maatschappelijke vraagstukken als xenofobie, godsdienstintolerantie, het levend houden van de democratie of vergrijzing. We kunnen daarbij putten uit een enorm reservoir aan historische, filosofische en literaire bronnen. Zo kun je simplistische uitspraken als 'de islam is een intolerante godsdienst' pareren en ontkrachten. De geschiedenis leert ons namelijk iets anders. In de middeleeuwen waren het juist de moslims die vreedzaam naast joden en christenen leefden en manifesteerde het christendom zich als intolerant en dogmatisch. Daarnaast bestuderen geesteswetenschappers de taal, die de basis vormt van alle menselijke communicatie. Ze verschaffen inzicht in verschillen en overeenkomsten in taalsystemen en in het wonder van hoe kinderen zich dit systeem eigen maken. En in een wereld waarin we de gevolgen van het bewust manipuleren of het verkeerd begrijpen van taal dagelijks om ons heen zien, is er grote behoefte aan taalwetenschappers die deze processen verduidelijken.

Kentering

Onderkent de samenleving dit belang van de geesteswetenschappen? Minder dan ik zou willen. Neem de financiering van universiteiten. Nog steeds krijgen de geesteswetenschappen minder geld per student dan de bèta's. Ja maar, zo luidt steevast het argument, de bèta's hebben dure labfaciliteiten. Maar wiskundigen hebben aan een computer en hun hoofd genoeg en onze taalwetenschappers behoeven ook geavanceerde labfaciliteiten. Geen steekhoudend argument dus. Resultaat is echter wel dat bèta's meer tijd en geld voor onderzoek hebben en daardoor in het voordeel zijn bij het doen van onderzoeksaanvragen. De grote ERC-grants gaan voornamelijk naar de bèta's en ook in de laatste ronde van de Zwaarte-

krachtsubsidie van NWO ging al het geld, ruim 150 miljoen euro, naar de bèta's.

Zelfs minister Bussemaker was daar niet blij mee. Ze stelt dat in de 21ste eeuw zowel geesteswetenschappen als sociale wetenschappen 'van wezenlijk belang' zijn: 'Want zonder bewustzijn en verbeeldingskracht ontwikkelen we geen oplossingen voor maatschappelijke problemen.' Ze zei dit in haar speech op 21 november 2014 in Leiden, waar zeven mondiale universiteitsnetwerken (in totaal 158 universiteiten) op initiatief van de League of European Research Universities (LERU) een verklaring ondertekenden waarin ze het belang van alfa- en gamma-onderzoek benadrukken en zich committeren om deze disciplines binnen hun instelling actief te steunen (ook financieel).

Dat is een belangrijk geluid. Het is een kentering in het discours van de afgelopen decennia dat ons voorhield dat alleen bèta-disciplines 'echte wetenschap' zijn en nuttig voor de samenleving. Met minister Bussemaker verwijs ik graag naar een recent Europees rapport waarin staat dat succesvolle innovatie voor slechts 25 procent op techniek berust, het overige driekwart is de humane factor en dat vraagt om input vanuit onder meer de geesteswetenschappen. Laten we die handschoen opnemen. Vanuit OIKOS, de landelijke onderzoeksschool voor klassieke studiën, zijn we daar al druk mee bezig. In reactie op de teleurstellende Zwaartekrachttoekenning hebben de universiteiten van Nijmegen, Leiden, Groningen en Amsterdam (UvA) besloten 3 miljoen te investeren in onderzoek naar innovatieprocessen in de oudheid. Dit moet de Nederlandse classici helpen zich goed voor te bereiden op de volgende Zwaartekrachtronde. Onze hypothese: mensen willen wel iets nieuws, maar het moet tegelijkertijd ook op een of andere manier vertrouwd blijven. Reden waarom bijvoorbeeld de eerste auto's op koetsen leken en de bèta's een hypermodern ruimtetuig een antieke naam geven (en wat dacht u van de Apollo-raketten!).

Het alfa-offensief vraagt nog meer. We moeten ons niet alleen door ministers laten verdedigen en door universiteitsbesturen beter laten bekostigen, we mogen ook onszelf zelfbewuster en krachtiger profileren. Laten we de samenleving in stappen en onze verhalen vertellen. Dan wordt heel snel duidelijk dat een wereld zonder alfa's niet meer is dan een kale komeet. *

André Lardinois is directeur van het onderzoeksinstituut Historical, Literary and Cultural Studies van de letterenfaculteit en hoogleraar Griekse taal- en letterkunde. Dit betoog is opgetekend door onderzoeksjournaliste Bea Ros.

soeterbeeck

advertorial

Welkom bij het Soeterbeeck Programma!

Het Soeterbeeck Programma nodigt je uit voor verdiepende lezingen, prikkelende discussies, verrassende debatten over filosofie en religie, cultuur en politiek, maatschappij en wetenschap.

Je ontmoet er bevlogen nationale en internationale wetenschappers van binnen en buiten de Radboud Universiteit die met een open blik naar de wereld kijken en de grote vragen van onze tijd bespreken.

Bij het Soeterbeeck Programma krijg je nieuwe kennis en inzichten gepresenteerd, ga je in gesprek met boeiende sprekers en denkers, scherp je je mening aan en vind je stof om na te denken.

Jaarlijks organiseren we ongeveer 100 lezingen en debatten voor circa 10.000 deelnemers op verschillende locaties van de campus en in de stad. Iedereen is welkom. Studenten en scholieren hebben gratis toegang. Anderen betalen vanaf 2015 € 5,-. Voor Vrienden en medewerkers van de Radboud Universiteit is er een speciaal tarief van € 4,-.

Regelmatig verschijnen interviews of opiniestukken naar aanleiding van de lezingen in de landelijke en regionale media. Zo houdt het Soeterbeeck Programma het debat over grote thema's gaande.

In 2015 hebben we weer een veelzijdig programma. Zo vertelt Holocaustoverlevende Carla Josephus Jitta (1931) haar verhaal, vragen we ons af of het Bijbelse paradijs nog aan te wijzen is in de wereld, bespreken we de hernieuwde interesse voor de liefdesbrief, gaat psycholoog Paul Verhaeghe in op vragen rond onze identiteit, spreekt politicoloog Jonathan Holslag de Alternatieve Troonrede uit, organiseren we actualiteitscolleges in de lunchpauze en zijn we te vinden op Nijmeegse culturele festivals.

Het Soeterbeeck Programma is onderdeel van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit. Kijk voor een overzicht op www.ru.nl/soeterbeeckprogramma en schrijf je in op de e-nieuwsbrief.

AGENDA

DINSDAG 13 JANUARI 2015 | 19.30 - 21.30 UUR | HUIZE HEYENDAEL | RADBOUD UNIVERSITEIT

Alleen zijn. Hoe doe je dat? | Filosofieworkshop door filosoof Marcel Becker

Marcel Becker, filosoof aan de Radboud Universiteit en Aristoteleskenner laat je op een filosofische manier nadenken over eenzaamheid. www.ru.nl/sp/alleenzijn

JANUARI (DATUM NOG NIET BEKEND) LUX, NIJMEGEN

The Theory of Everything | Film & debat over filosofie en cosmologie

Film over leven en werk van de bekende natuurkundige Stephen Hawking met na afloop een debat met een cosmoloog en een filosoof. www.ru.nl/sp/theory

ZONDAG 25 JANUARI 2015 | 13.00 - 15.30 UUR | MUSEUM HET VALKHOF, NIJMEGEN

Voorbij goed en kwaad – Soeterbeeck @Museum Het Valkhof met lezingen en rondleiding bij de tentoonstelling Ontmoetingen in oorlogstijd

In de tentoonstelling staan de levens van een tiental Nijmegenaren centraal. Conservator Barbarij Kruijsen geeft een inleiding op de tentoonstelling. www.ru.nl/sp/goedenkwaad

WOENSDAG 28 JANUARI 2015 | 19.30 - 21.30 UUR | AULA RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

Bevrijding | Holocaust Memorial Day Getuigenis door Carla Josephus Jitta (1931)

Carla Josephus Jitta (1931), overlevende van Theresienstadt, vertelt over haar herinneringen aan de oorlog en de bijzondere manier waarop zij is bevrijd. Dirk Mulder, directeur van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork, verzorgt een inleiding over het thema bevrijding. www.ru.nl/sp/bevrijding

MAANDAG 2 FEBRUARI 2015 | 19.30 - 21.30 UUR | DE WAAGH NIJMEGEN

Omgaan met dieren. Hoe doe je dat? | Filosofieworkshop door filosoof Cees Leijenhorst

Onze omgang met dieren blijft problematisch en punt van discussie. Wat is een dier en hoe moet je met ze omgaan? Is het ene dier meer waard dan het andere? Filosoof Cees Leijenhorst van de Radboud gaat in op deze vragen. www.ru.nl/sp/dieren

DONDERDAG 12 FEBRUARI 2015 | 19.30 - 21.30 UUR | RADBOUD UNIVERSITEIT

Brievenliefde in Tinder-tijden | Lezing door filosoof Emma de Vries

De brief is bezig aan een comeback. Filosoof en literatuurwetenschapper Emma de Vries wijst ons op het belang van de brief in digitale tijden. De nadruk ligt daarbij op de liefdesbrief: wat is de betekenis van de brief in tijden van Tinder? Volg na afloop de workshop liefdesbrieven schrijven. www.ru.nl/sp/liefdesbrief

DONDERDAG 26 FEBRUARI 2015 | 19.30 - 21.30 UUR | RADBOUD UNIVERSITEIT

Identiteit | Lezing door psycholoog Paul Verhaeghe

De neoliberale samenleving vraagt veel van ons. Wie faalt krijgt maar wat graag het stempel "ziek". Verhaeghe stelt dat niet individuen ziek zijn, maar onze samenleving. Succes of falen is niet alleen je eigen verantwoordelijkheid. www.ru.nl/sp/identiteit

ZATERDAG 7 MAART 2015 | VANAF 20.00 UUR | DE VEREENIGING, NIJMEGEN

Filosofie van de waanzin | Soeterbeeck @ Nijmeegs Boekenfeest met filosoof Wouter Kusters

www.ru.nl/sp/waanzin

Onbewogen heeft het Erasmusgebouw vier decennia de elementen weerstaan. Behalve meteorologische, doorstond het gebouw sinds de tekentafel ook vele figuurlijke stormen: stond het niet symbool voor het 'kapitalisties juk', dan was het wel 'ongezellig funktionalistisch'. Universiteitshistoricus Jan Brabers doet verslag van veertig jaar geharrewar, bezettingen en ontruiming. Wat zou Erasmus hiervan denken?

Tekst: Jan Brabers / Foto: Flip Franssen

ERASMUS OVER

Eerst was er het beeld, toen pas het gebouw. Onlangs was het vijftig jaar geleden dat het beeld van Erasmus, dat tegenwoordig bij de hoofdingang van de universiteitsbibliotheek staat, door de Nijmeegse historische studentenkring 'Dr Huybers' werd geschonken aan de universiteit. Aanleiding vonden de studenten geschiedenis in het emeritaat van hun vermaarde hoogleraren Reinier Post (Middel-eeuwse geschiedenis) en L.J. Rogier (Geschiedenis der nieuwere tijden). De Rotterdamse humanist Desiderius Erasmus (1469-1536) geldt als een overgangfiguur tussen middeleeuwen en nieuwe tijd, zijn leven en zijn werken overlapt beide perioden – vandaar dat zijn beeltenis een passend geschenk werd bevonden aan juist deze twee scheidende historici. Het beeld was vervaardigd door de toen nog onbekende kunstenaar Huub Kortekaas, die het in 1964 om niet afstond aan de studenten van Dr Huybers. Het welluidende onderschrift 'Ik sta hier voor Post en Rogier' werd bedacht door Ton van de Sande, toen student en Huyberiaan, later wetenschappelijk medewerker bij de afdeling geschiedenis.

De aanbidding van het beeld op de dijk bij Winssen, waar Kortekaas het had neergezet, op 24 oktober 1964 was een gebeurtenis van de eerste orde: een verslag ervan haalde zelfs het landelijke televisiejournaal. Onder begeleiding van harmoniemuziek trok een lange stoet studenten, hoogleraren en genodigden in guur weer over de dijk naar het beeld, waar onder paraplu's en in dikke winterjassen werd gereedevoerd en getoost. Kort nadien kreeg het beeld een plaats bij het curatorengedebou (het huidige bestuursgebou), waarna het in 1973 verhuisde naar de Heyendaalseweg bij een nieuw gebou waarvan het de naamgever was: het Erasmusgebou.

Rond de tijd van de aanbidding van het beeld, medio jaren zestig, lagen op de tekentafels in de burelen van de curatoren de eerste ontwerpen voor de bouwoop Heijendaal van een flat van tien verdiepingen, bedoeld voor de talensecties. In latere plannen werd dit Talengebou, zoals het gemakshalve werd genoemd, verhoogd met nog eens tien verdiepingen teneinde ook ruimte te bieden aan allerlei andere disciplines, met name uit de letterenfaculteit. De bestaande infrastructuur van faculteiten en secties die niet (zoals geneeskunde en wis- en natuurkunde) op Heijendaal waren gehuisvest, maar verspreid over de stad in villa's en herenhuizen, schoot sinds jaar en dag tekort. Door een bijzonder snelle aanwas van studenten (in 1965 telde de universiteit ruim 6000 studenten, in 1970 meer dan 10.000 en vijf jaar later 13.000) lag zelfs chaos op de loer. Het aankopen en verbouwen van noodvoorzieningen verspreid over de stad was inefficiënt en erg duur. Zodoende drong zich vanzelf een rigoureuze keuze voor nieuwbouwoop. Spectaculaire nieuwbouwoeltevestaan: een prestigeobject van twintig verdiepingen, het hoogste gebouwo Nijmegen, met een bruto inhoud van 138.000 m³ en een netto oppervlakte van 19.500 m². De bouwkosten bedroegen 42,3 miljoen gulden.

Als ware het een wereldwonder – op zo'n prijzende toon werd in het universitaire persorgaan *KUNieuws* de bouwo vanaf maart 1971 gevolgd. In die maand werd het eerste beton gestort, amper vijf weken nadien al was door middel van een glijbekisting de kern van de 88 meter hoge torenflat geheel opgetrokken. De bouwo vakkers van de Hollandsche Beton Maatschappij NV te Arnhem werkten dag en nacht aan de door Architectenbureau Kraaijvanger, Van Putten, Kuit, Knol en Maas te Rotterdam ontworpen constructie. In het veelgelezen *Nijmeegs Universiteitsblad* (het *NUB*), de linkse tegenhanger van *KUNieuws*, werd gesproken van een 'afzichtelijk talengedrocht, de oogappel van onderwijsburokraten'. Sosjalistische studenten gaven lucht aan hun verontwaardiging over de gevaren waaraan de arbeiders zich moesten blootstellen en zij verklaarden zich manmoedig solidair met de uitgebuite en, naar verluidt, mopperende bouwo vakkers.

Het verrijzen van dat hoogste gebouwo in de verre omgeving werd hoe dan ook door eenieder in spanning gevolgd. Toen het Talengebouwo in mei 1972 zijn twintigste verdieping bereikte, werd dat in de pers als een bijzonder feit gememoreerd. Op woensdag 13 september 1972 hees professor Jan Nuchelmans, decaan van de Faculteit der Letteren, de kapvlag, waarmee op traditionele wijze de periode van ruwbouwo werd afgesloten. Een klein jaar later, op 15 juli 1973, werd het gebouwo in gebruik genomen en door (sub)faculteiten, secties en diensten betrokken. In september was alles gereed; de officiële, feestelijke opening was voorzien voor mei 1974, wanneer de universiteit haar tiende lustrum zou vieren.

ERASMUS

Samen met de talensecties (elf in getal) verhuisden ook de andere lettereninstituten (twaalf stuks) naar het nieuwe gebouw, aangevuld met de instituten voor Pedagogie en Andragogie, die tijdelijk onderdak genoten, en de Centrale Interfaculteit, waarin de filosofen waren vereend. De eerste verdieping was gereserveerd voor de beheersdiensten; op de derde, zevende, elfde en vijftiende verdieping kwamen de boekerijen en bibliotheken, op gemakkelijke loopafstand van de afdelingen. Aan de buitenzijde waren deze verdiepingen herkenbaar aan de donkergetinte zonabsorberende beglazing. Binnen waren op de verdiepingen geen cijfer-aanduidingen aangebracht, maar een kleuren-code (gemaakt door de kunstenaar Gaby Bovenlander) aan de hand waarvan kon worden bepaald op welke verdieping men zich bevond. Dat bleek al snel te ingewikkeld. Het gebouw was verdeeld in vijf eenheden van meerdere verdiepingen. Iedere eenheid kreeg een eigen kleur (bruin, groen, blauw, grijs en oranje) die voor iedere verdieping verdeeld was in een aantal tinten: de eerste verdieping van een eenheid droeg alle tinten, een etage hoger viel een tint weg, enzovoorts tot op de hoogste verdieping van een eenheid nog maar één tint overbleef. De tinten werden in cirkels met een middellijn van twee meter op de muren aangebracht, onderling verbonden door een lange witte streep. De cirkels kunnen veertig jaar na dato nog steeds worden bewonderd, tenzij ze door kunst of kasten aan het oog zijn onttrokken.

VOLIÈRE, HORIZON- VERVUILER, TOREN VAN BABEL, BABELLAB, HUMANIORAFLAT, KOLOSSEUM

M

eteen al bij de verhuizing bleken sommige bewoners 'het af en toe te kwaad te krijgen met het leven op grote hoogte, de snelle liften of het

nog niet geheel juist werkende air-conditioning systeem', aldus *KUNieuws*. Dit was het begin van een schijnbaar nooit verstomende klaagzang over klimatologische gebreken van het gebouw. Over de centraal geregelde zuurstoftoevoer van de twee hoofdventilatoren op het dak bijvoorbeeld, die zo langzaam werkten, dat de ene helft van het gebouw al te warm, de andere helft nog veel te koud was. Functioneerden de hoofdventilatoren niet, dan bleef het hele gebouw verstoken van frisse lucht, waardoor iedereen naar huis moest – dat gebeurde geregeld in de eerste jaren. Het opstandige *NUB* hoorde overal klachten, de meeste over de betonnen muren en de 'ontzettend ongezellige functionaliteit' van het gebouw. Overigens spraken de arbeideristische *NUB*-verslaggevers ook schande van de soms 'ontzettend dure lichtknoppen en deurenklinken, dit alles in het kader van de esthetiek van het gebouw'. Zij constateerden voorts dat kamers van professoren 'aanzienlijk luukser' waren uitgevoerd dan die van secretaresses.

M

ltralinkse studenten, of wat daarvoor door moest gaan, grepen de officiële opening van het gebouw op 10 mei 1974 aan 'voor een demon-

stratieve presentatie van het studentenverzet'. Voor de ingang demonstreerden ongeveer 400 hunner, onder leuzen als 'tegen de kapitalistische herstructurering' en 'voor een studie in dienst van het volk'. Toen staatssecretaris Ger Klein, die de opening zou verrichten, in zicht kwam, vormden zij plotseling een haag die de toegang tot het gebouw barricadeerde. De staatssecretaris en een aantal genodigden konden er niet meer in; andere genodigden, die eerder waren gearriveerd en het gebouw al hadden betreden, konden er niet meer uit.

De studentenactie had plaats tegen de achtergrond van een sinds jaren groeiende sfeer van polarisatie aan de universiteit en van een lang slepend conflict tussen (een meerderheid van) de staf Nederlands en linkse studenten over een aan te stellen medewerker. Begonnen met pamfletten en collegestakingen waren de studenten via het stellen van een ultimatum aan het sectiebestuur Nederlands inmiddels volledig geradicaliseerd. Zij wilden de benoeming van een docent (Michel van Nieuwstadt), die het programma zou inrichten 'in de richting van een politieke wetenschap, die aan de bevrijding van het kapitalisties juk kan bijdragen'. In februari 1974, dus nog voordat het gebouw goed en wel was geopend, werd het Instituut Nederlands op de tweede en vierde verdieping al bezet, in april nog eens, ditmaal zelfs het gehele gebouw.

Overigens kwam zodoende heel snel aan het licht hoe goed het gebouw zich leende voor bezettingen – en dat is nog vele malen, tot vervelens toe, gebleken. In 1994 liet het college van bestuur het gebouw zelfs een paar dagen sluiten teneinde een bezetting te voorkomen.

S

inds het eerste ontwerp in 1965 op de tekentafel verscheen, werd gesproken van 'Talengebouw'. Een prijsvraag, gehouden in 1973, leverde onder meer de volgende alternatieven op:

Horizonvervuiler, Babbellab, Humanioraflat, Punthoofd, Toren van Babel, Alphatoren, Volière, Kolosseum. In samenhang met de verplaatsing van het beeldje werd uiteindelijk besloten tot Erasmusgebouw, naar de grote humanist. Een treffende keuze. Erasmus was immers een verfijnd geleerde, een gekend bevorderaar van de studie der humaniora, iemand die de 'sancta eruditio' was toegedaan en die groot belang hechtte aan vorming en onderwijs – zo treedt hij naar voren in het portret dat Petty Bange in 2007 van hem schreef. Niet van ijdelheid gespeend, zou Erasmus het wel hebben gewaardeerd dat zijn naam werd gebruikt voor het hoogste en meest prestigieuze gebouw van de universiteit. Voor de zothed rondom de aanbidding van zijn beeld door de studenten geschiedenis in 1964 zou hij lof hebben gehad, maar voor de actievoerende studenten van tien jaar later zou Erasmus, zelf een uitgesproken pacifist en een man van rationeel overleg en consensus, minder waardering hebben kunnen opbrengen, ofschoon hij hun oprechtheid zou hebben bewonderd. Erasmus was eerst en vooral erg vroom en gelovig. Nu kunnen de huidige bewoners van het Erasmusgebouw wat dat betreft wellicht niet in zijn schaduw staan, maar sinds de theologen in het begin van de jaren negentig in dit gebouw onderdak kregen en sinds ook religiewetenschappers hun heil hier vonden, wordt in ieder geval veel studie gemaakt van religie en geloof. Ook dat zou Erasmus toch wel vergenoegd aanschouwen. ★

HOVO Nijmegen

advertorial

HOVO Nijmegen

Hovo Nijmegen, gehuisvest op de dertiende verdieping van de Erasmustoren, verzorgt onderwijs voor belangstellenden van boven de vijftig jaar die cursussen op universitair niveau willen volgen. Per jaar worden zo'n 120 cursussen georganiseerd voor ongeveer 3000 belangstellenden. Bijna al het onderwijs ligt in handen van docenten van de diverse faculteiten van de Radboud Universiteit. De aanleiding kan een nieuw boek zijn van hun hand, ook worden nieuwe college thema's ontwikkeld die docenten graag willen delen met een groot en divers publiek.

Het programma omvat cursussen, leergangen en themadagen, geput uit een zo divers mogelijk aanbod uit de wetenschappelijke disciplines van de universiteit, van literatuur tot natuur en van exacte wetenschappen tot moderne dichtkunst. Ook actuele thema's zoals economische ontwikkelingen en de islamitische cultuur komen aan de orde.

THEMADAG | VRIJDAG 23 JANUARI

Wereldgeschiedenis in één dag | drs. E. Ouweneel

Voor wie het dagelijks nieuws volgt en een evenwichtiger beeld wil krijgen op actuele hypes en drama's.

DONDERDAG 22 JANUARI – 19 MAART

Inleiding in het hindoeïsme | prof. dr. P. van der Velde

Achtergronden bij een gedachtegoed dat met termen als yoga, karma en reïncarnatie in het alledaagse leven is doorgedrongen.

DINSDAG 27 JANUARI - 7 APRIL

Regenten, rebellen en rumoer | C. Brand en C. Kirkels

Een rondleiding door de Nederlandse parlementaire geschiedenis met tien jaartallen als leidraad, van 1917 tot 2010.

DINSDAG 27 JANUARI - 7 APRIL

Geschiedenis van de islam | diverse docenten

Hoewel veel in het nieuws, weten we eigenlijk nog niet zo erg veel van de islam. De cursus neemt een duik in geschiedenis.

DONDERDAG, 29 JANUARI – 19 MAART

Zweven boven Amsterdam, dr. D. Meuwissen

Het begin van de schilder- en prentkunst in onze hoofdstad tijdens de zestiende eeuw.

DONDERDAG 29 JANUARI – 26 MAART

Omstreden klassiekers, dr. M.N. Koffeman, prof. dr. A.C. Montoya, dr. M. de Pourcq, dr. M.P.J. Sanders en dr. M.H.G. Smeets

Verguisde, verboden en verbrande boeken uit de Franse en Franstalige literatuurgeschiedenis.

DONDERDAG 29 JANUARI – 9 APRIL

Natuurwetenschap en geloof, prof. dr. Palmyre Oomen

Verkenning van een complexe verhouding tussen het christelijk geloof en de natuurwetenschappen

VRIJDAG 30 JANUARI - 13 MAART

De Britse detective | prof. dr. O. Dekkers

Waarom juist de Britse detective zo'n aantrekkingskracht op de Westerse samenleving blijft uitoefenen.

VRIJDAG 6 FEBRUARI – 20 MAART

Mens en natuur in historisch perspectief, dr. H.J.R. Lenders

De wederzijdse beïnvloeding van men en natuur en de gevolgen voor onze leefomgeving

DINSDAG 24 FEBRUARI – 28 APRIL

Family matters, dr. M.H. Roza

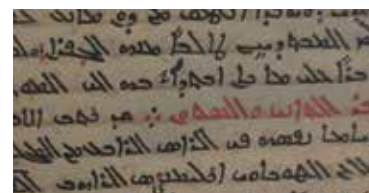
Familierelaties in Noord-Amerikaanse literatuur.

DONDERDAG 26 FEBRUARI - APRIL

De Eerste Wereldoorlog | drs. M. Andela

Zes bijeenkomsten als grote stappen door alle grote gebeurtenissen van WO1, tot en met de Vrede van Parijs in 1919.

DONDERDAG 26 FEBRUARI – 30 APRIL

Christelijke gemeenschappen in het Midden-Oosten vroeger en nu, prof. dr. H.G.B. Teule

Reflectie op het belang van de christelijke gemeenschappen binnen de wereld van de islam.

DONDERDAG 30 APRIL – 25 JUNI

Darwins erfenis, dr. C.J.J. Buskes

Belofes en gevaren van evolutionair denken.

UITGEBREIDE INFORMATIE OVER DE CURSUSSEN EN MEER INFORMATIE OVER HOVO NIJMEGEN VINDT U OP ONZE WEBSITE. HIER KUNT U OOK GRATIS DE NIEUWE BROCHURE VOORJAAR 2015 BESTELLEN. WWW.RU.NL/HOVO

HET MAA V

In zijn veertigjarig bestaan is de Erasmustoren vele malen overgenomen door actievoerende studenten. In 1985 duurde de bezetting een dikke drie weken, terwijl de ME het in 2011 na enkele uren al welletjes vond. Maar de locatie blijft onveranderd: het iconische Erasmusgebouw is (letterlijk) het hoogst haalbare voor de Nijmeegse actievoerende student.

Tekst: Lydia van Aert / Fotografie: Flip Franssen

WIE ZWYGT
STEMT TOE

MAAGDENHUIS AN NIJMEGEN

Ze horen bij het Erasmusgebouw als de kraakbeweging bij Nijmegen: bezettingen. Nijmeegse studenten die het college van bestuur, de onderwijsminister of de publieke opinie van hun protest op de hoogte willen brengen, doen dat het liefst vanuit het Erasmusgebouw. En vanaf: de torenflat die voor de helft uit ramen bestaat, is een ideale etalage voor leuzen in manshoge letters. Vox sprak voormalige bezetters van de Nijmeegse variant op het Maagdenhuis over drie memorabele acties: Toon van Dijk nam de letterenflat over in 1985, René Danen in 1990 en Stas Uittenbogaard in 2011.

APRIL-MEI 1985: DE STUDIEFINANCIERINGS- PLANNEN VAN DEETMAN

Toon van Dijk (55) is voormalig GroenLinks-bestuurder en werkt als zelfstandig onderzoeker. In de jaren tachtig studeerde hij sociologie in Nijmegen en economie in Tilburg. Hij was in 1980 oprichtingsvoorzitter van studentenvakbond AKKU, en richtte twee jaar later de landelijke evenknie LSVb op. "Bijna een maand lang was het Erasmusgebouw onze uitvalsbasis voor allerlei acties: demonstraties, blokkades van Nijmeegse uitvalswegen en flitsbezettingen van andere gebouwen. Daarvoor gebruikten we een dobbelsteen: elk cijfer stond voor een universiteitsgebouw en het lot

besliste. Vóór de grote actie in 1985 was ik al betrokken geweest bij Erasmustoren-bezettingen in 1980 en 1983, respectievelijk tegen de Wet Wetenschappelijk Onderwijs, die de medezeggenschap van studenten en wetenschappers zou inperken, en tegen de tweefasenstructuur, een systeem dat leek op het huidige bamastelsel.

De groep bezetters was 1000 man groot en in het receptieboek bij de deur stonden 10.000 handtekeningen van studenten van universiteit en hogeschool, medewerkers, krakers, buurtbewoners en andere steunbetuigers. Maar dat grote draagvlak was niet van de ene op de andere dag tot stand gekomen. Wie zegt 'dat zou nu niet meer kunnen' heeft ongelijk: alles staat of valt met voorbereiding.

Zes maanden voor de bezetting begonnen we met colleges geven. Aan het eind van hoorcolleges liepen we de zalen in en maanden we iedereen te blijven zitten. En dan stak ik van wal. Die uitleg was nodig, want de plannen van onderwijsminister Deetman leken niet ingrijpend, maar waren dat wel. Wij kregen studiefinanciering naar draagkracht en de minister wilde de basisbeurs invoeren: een vast bedrag waarop je aanvulling kon aanvragen. Het is later alsnog ingevoerd en lijkt nu normaal, maar het maakte het hoger onderwijs stukken minder toegankelijk.

Of dat wel goed ging, met 1000 man in het Erasmusgebouw bivakkeren? Zeker wel, er is niets vernield of gestolen. In overleg met de portiers hebben we verdiepingen met kwetsbare apparatuur direct afgesloten. Ook lie-

Actievergadering in het Erasmusgebouw

ten we een tentamen in het talenlab doorgaan, omdat laatstejaars studenten anders in de problemen kwamen. In de kantine, die op de begane grond was gevestigd, hadden we een volledig uitgeruste keuken tot onze beschikking. Wie zijn vinger opstak, mocht bij de keukenploeg. Ook vertier was snel geregeld: een slijter leverde bier, er werden plaatjes gedraaid en in mijn herinnering was er elke avond live muziek. We belden onze standpunten door naar de pers en hingen spandoeken voor de ramen: een prachtige propagandazuil, dat Erasmusgebouw.

Slapen deden we in de kantoren. Toen mijn toenmalige vriendinnetje met haar ouders de lift uitstapte op de twintigste verdieping om hen trots het uitzicht vanuit 'ons' Erasmusgebouw te showen, kwam de geur van sperma hen tegemoet. Ik ken drie stellen met kinderen die elkaar tijdens de bezetting hebben ontmoet. Maar het was niet alleen rozengeur en maneschijn. De grootste uitdaging was alle neuzen dezelfde kant op te houden. Tijdens de plenaire vergaderingen, elke ochtend en avond, braken heftige discussies uit. Ik heb vele nachten doorgebracht in rokerige ruimtes om de kwaai koppen op één lijn te krijgen.

Het college van bestuur hield zich stil tot we na enkele weken naar het bestuursgebouw togen, waar het zich evenmin enthousiast toonde over Deetmans plannen. Sterk uitspreken deed het college zich niet, maar als gebaar betaalde het de helft van de kosten voor het busvervoer naar Den Haag, waar een week later een landelijke demonstratie plaatsvond. Dat hebben ze geweten: niet minder dan 52 bussen draaiden die dag de Erasmuslaan in en 3000 Nijmeegse studenten stapten in, landelijk veruit de grootste afvaardiging. Daarmee hadden we ons doel bereikt. Na een laatste avondmaal in de hal hieven we de bezetting van het Erasmusgebouw op.

Wat we op de lange termijn hebben bereikt? Deetmans plannen zijn doorgedaan. Wel zijn enkele – niet alle – door ons gesignaleerde missers uit de wettekst gehaald. Belangrijker: zonder het tumult in 1985 was het leenstelsel dat nu voor de deur staat al veel eerder ingevoerd. Kon je voorheen renteloos bijlenen, nu werd de aanvullende lening rentedragend. Dat was onderdeel van de hink-stap-

sprong naar het volledig omzetten van de studiefinanciering in een commerciële lening. Den Haag heeft door de massale verontwaardiging studentengeneraties moeten wachten met de volgende stap. Nu is het zover en het is een schande. Elke talentvolle scholier die hierdoor afziet van studeren, is een verspilling van talent.”

29-30 OKTOBER 1990: DE BEZUINIGINGEN VAN RITZEN

René Danen (47) is voorzitter van het FNV-ledenparlement. Hij studeerde sociologie en was bestuurslid van AKKU en voorzitter van de LSVb.

“Bij de opening van het academisch jaar 1990-1991 was premier Ruud Lubbers te gast in Nijmegen en wij van de AKKU kregen toestemming om hem een plan aan te bieden. Ons voorstel was om academici naar draagkracht de studiefinanciering te laten bekostigen door hen een procent extra belasting op te leggen.

Maar onderwijsminister Jo Ritzen had intussen andere plannen: fiks bezuinigen op de studiefinanciering en de inspraakrechten inperken. AKKU startte een handtekeningactie en bezette achtereenvolgens kort de aula en het Collegezalencomplex. Na twee dagen veegde de ME ons uit het CC, maar enkele uren later zaten we er alweer in. De politie bedankte voor een kat-en-muisspelletje en voor het college van bestuur zat er niets anders op dan het debat aan te gaan. Voor een volle collegezaal ging een afvaardiging van AKKU in gesprek met het college, onder aanvoering van voorzitter Willy van Lieshout, een ouderwetse CDA'er.

Hij beloofde de studentenraad niet op te heffen, maar weigerde om zijn handtekening onder Ritzens hoofdlijnenakkoord in te trekken. Toen het college bovendien een andere verklaring naar buiten bracht dan overeengekomen, was de maat vol. Dezelfde avond gingen we voor de hoofdprijs: we bezetten met honderd studenten het Erasmusgebouw. We hadden er intussen handigheid in gekregen: in kraakpanden was voor ons gekookt en een bestelbus leverde bier af. Groot feest was er die avond niet, wel een actievergadering. Iedereen ging opvallend netjes met het gebouw om. Er werd natuurlijk doorlopend gerookt,

maar dat was destijds normaal. We kozen allemaal een 'slaapkamer' op een van de etages. Ikzelf kon pas naar bed toen ik de AKKUut had getikt. Diezelfde nacht werd de actienieuwsbrief 5000 keer gestencild in de kelder van het AKKU-kantoor in de Thomas van Aquinostraat. De volgende ochtend voor het eerste college deelden we ze uit. Zo waren we, in het pre-internettijdperk, de kranten vóór met onze berichtgeving. Wij hadden intussen voor dag en dauw te horen gekregen dat het Erasmusgebouw ontruimd zou worden. In het CC mochten we langer blijven, maar in de Erasmustoren waren veel kantoren en de studentenadministratie gevestigd. Het college wilde het gebouw snel terug. We kozen voor geweldloos, lijdzaam verzet: we gingen allemaal op de grond zitten, met de armen in elkaar gehaakt. De ME heeft ons een voor een weggesleept. Veel tijd om te balen hadden we niet, want de volgende dag vond een grote demonstratie plaats in Den Haag. De ov-jaarkaart bestond nog niet, dus er parkeerden 14 touringcars op de campus om 750 studenten op te pikken, de grootste delegatie op het Binnenhof. Dat maakte indruk op de studentenbewegingen van andere steden, die de fijne kneepjes wel wilden leren. Dat gebeurde in de praktijk: vele universiteitsgebouwen in den lande zijn de maanden erna met steun van AKKU-leden bezet. De plannen van Ritzen zijn door de acties enkele jaren vertraagd. Bij mijzelf was een zaadje geplant: grootschalige acties op touw zetten en partijen vertegenwoordigen in onderhandelingen is wat ik sindsdien deed en doe, onder andere in gemeenteraden, voor de milieubeweging en nu bij de FNV."

21 MAART 2011: DE LANGSTUDEERBOETE

Stas Uittenbogaard (24), voormalig Radboud-student en AKKU-bestuurslid, nu student op de HAN.

"Sommigen van ons kenden elkaar van een eerdere actiedag, anderen waren bekenden. De plannen voor de langstudeerboete waren actueel en toen lekten opeens die notulen uit van de VSNU, de vergadering van de Nederlandse universiteiten. De inhoud was schokkend. Terwijl de hoogleraren in januari nog in toga hadden gedemonstreerd tegen de kabinetsplannen, bleek dat de universiteiten zich tijdens een luxe vergaderreisje naar Parijs tegen de studenten hadden gekeerd. Wilde de regering de langstudeerboete fifty-fifty verdelen tussen student en universiteit, uit de gelekte aantekeningen bleek dat de VSNU van plan was de volledige boete op de student af te wentelen.

Een week later stonden we met circa 40 man maandagmorgen vroeg op de stoep van het Erasmusgebouw. Toen de portiers de deur openmaakten, deelden we hen mede dat wij vanaf dat moment bepaalden wie het gebouw zou betreden. Ze stelden zich meegaand op, als we maar rekening hielden met de brandveiligheid.

Het Erasmusgebouw was uitverkoren om twee redenen: het is hét icoon van de universiteit en het is makkelijker af te sluiten dan bijvoorbeeld het Spinozagebouw met zijn vele ondergrondse doorgangen. Behalve eten en kaartspelletjes hadden we materiaal bij ons om spandoeken te maken, en koffie en koekjes voor de deelnemers aan onze activiteiten.

We hadden een dagprogramma met lezing, film en debat samengesteld onder de naam Academie van de Vooruitgang, in de hoop anderen voor onze zaak te winnen. Er verscheen een politieagent op het Erasmusplein. Intussen waren enkelen van ons naar het bestuursgebouw gegaan met onze eisen, onder andere dat de RU nadrukkelijk afstand zou nemen van de VSNU. Het college beschouwde ons echter als willekeurige studenten, die geen grotere groep vertegenwoordigden, en wilde de actievoerders niet te woord staan.

Toen ging het mis. De ME was gearriveerd maar hield afstand, dacht ik. Iemand maakte de deur open – naar mijn veronderstelling om een onderhandelaar van het college binnen te laten, maar opeens stond de ME binnen. Ze droegen geen schilden of helmen, maar wel hun wapenstokken. We zijn vrijwillig naar buiten gegaan, maar twee jongens hadden pech. Ze waren tijdens de bestorming op het toilet en op een andere verdieping. Toen ze nietsvermoedend te voorschijn kwamen, liepen ze recht in de armen van de ME en werden ze zonder pardon opgepakt.

'WE KOZEN ALLEMAAL EEN 'SLAAPKAMER' OP EEN VAN DE ETAGES'

We waren verbaasd en teleurgesteld dat de universiteit niet voor het gesprek koos, zoals andere universiteiten waar protesten waren, maar voor de harde lijn. Later bleek ook dat de online versie van Vox, destijds onderdeel van de RU-nieuwssite, niet over de bezetting mocht schrijven.

Later die dag hielden we een kabaalactie voor de deur van het politiebureau. Of het nu aan ons lawaai lag of niet, onze vrienden kwamen vrij.

Onze actie was afgelopen voor-ie begonnen was. Geen succes. De universiteit bracht later een verklaring naar buiten waarin zij zich uitsprak tegen de langstudeerboete, maar geen afstand nam van de VSNU. En uiteindelijk werd de langstudeerboete geschrapt, goed nieuws dat in een ander daglicht kwam te staan toen het leenstelsel het alternatieve plan van de regering bleek.

Natuurlijk was onze voorbereiding belabberd. Veel te kort en te weinig gericht op strategie. Maar daarnaast hadden we de tijdgeest tegen. De jaren van 'krities' nadenken, waarin actievoeren bij het curriculum hoorde, liggen achter ons. Studenten van nu zijn even idealistisch, maar uiten het individualistischer: ze beginnen eerder een rechtszaak over hun specifieke situatie, dan dat ze zich organiseren in een studentenbeweging.

Toch blijft actievoeren essentieel: dat maakt van potentiële hamerstukken gevoelige politieke kwesties, zodat fracties gedwongen worden een standpunt in te nemen, zoals het CDA bij de langstudeerboete. Die ging daardoor uiteindelijk niet door. En wil je actievoeren op de Radboud Universiteit, dan is het Erasmusgebouw de plek om dat te doen." *

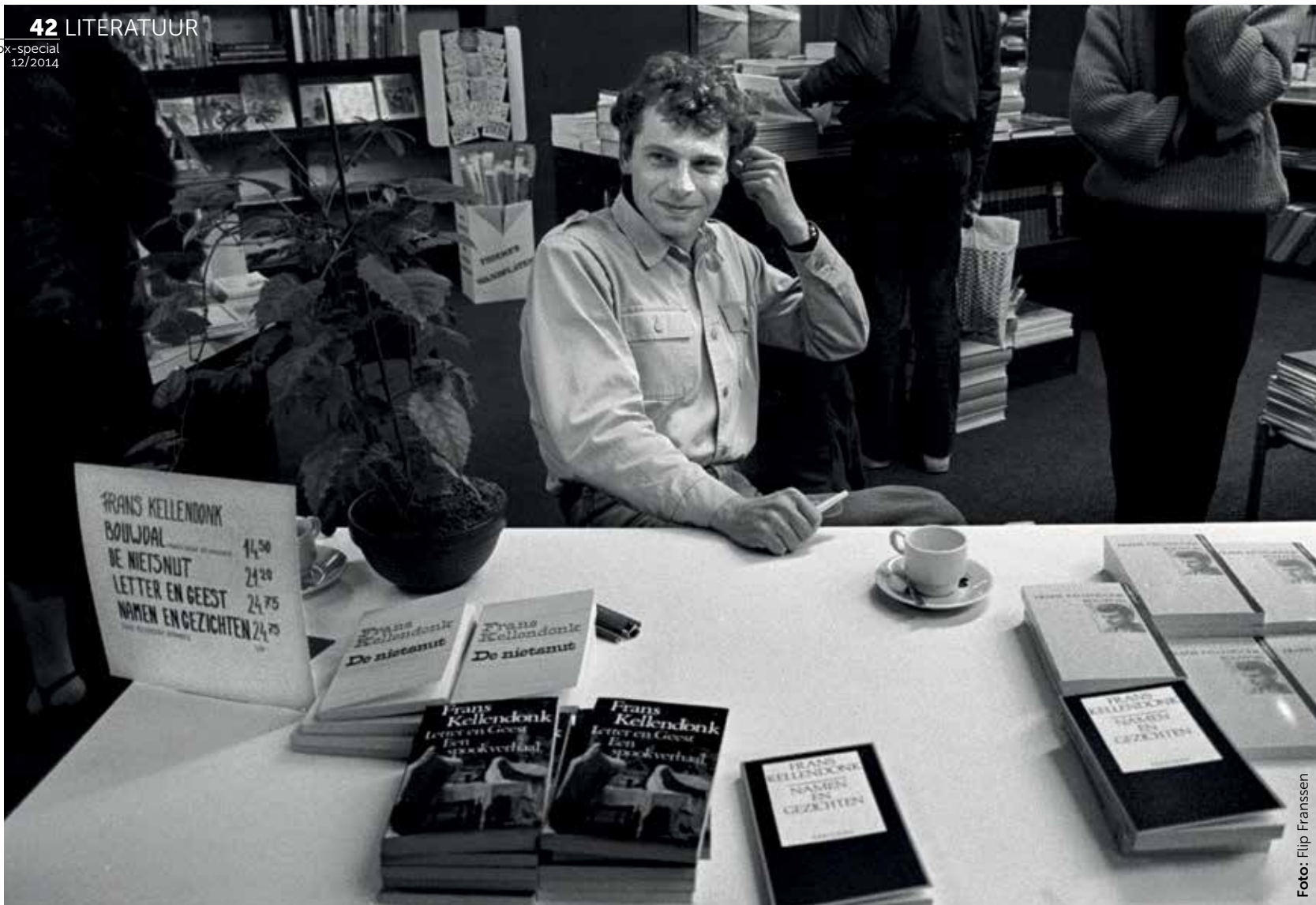

Foto: Flip Franssen

LITERATOREN UIT HET ERASMUSGEBOUW

In de letterentoren wordt literatuur niet alleen beschouwd en geanalyseerd, maar ook geschapen. Een overzicht van de prozaïsten en poëten die het Erasmusgebouw in zijn veertigjarig bestaan voortbracht.

Tekst: Bea Ros

Een veelbesproken biografie van Reve (Nop Maas), een prachtig publieksboek over de middeleeuwen (Peter Raedts), erudiete kritieken (Kees Fens en Wim Bronzwaer) of een inleiding in de deugdeethiek (Paul van Tongeren) – het zijn weliswaar pennenvruchten van (oud)bewoners van het Erasmusgebouw, maar ze tellen niet mee in de literaire oogst van dit gebouw. Dan zou het einde zoek zijn – boeken schrijven is nu eenmaal het metier van de geesteswetenschapper. Romans en gedichten schrijven of vertalen is dat niet. Analyseren en duiden van literatuur ja, zelf literatuur produceren, daar word je niet voor opgeleid.

Gelukkig kruipt het bloed soms waar het niet gaan kan. Vooral historici en letterkundigen wagen zich eraan. We zien gesneefde studenten naar de pen grijpen, maar ook zittende hoogleraren. Toptalent naast dappere pogingen. Oeuvrebouwers naast eendagsvliegen. Wat ze allemaal gemeen hebben, is dat ze ooit studeerden of werkten in het Erasmusgebouw. Precies de reden waarom u A.F.Th. van der Heijden en Lucas Hüsgen zult missen in dit overzicht – ze studeerden weliswaar filosofie in Nijmegen, maar niet in dit gebouw.

DE GELAUWERDEN

FRANS KELLENDONK
(1961-1990)

Erasmiaan: student Engels (1969-1975), buitenpromovendus (1978 promotie)

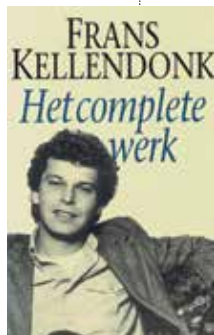
Debuut: *Bouwval* (1977)

Prijzen: Anton Wachter-prijs voor *Bouwval* (1977) en Ferdinand Bordewijkprijs voor *Mystiek lichaam* (1986)

Vernoemd: jaarlijkse Frans Kellendonk-lezing (sinds 1993) en driejaarlijkse Frans Kellendonk-prijs (sinds 1993) van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde

Beroemde citaten:

'Ik heb in het hart van de schepping een leemte ontdekt waar God, als hij bestaat, mooi in zou passen.' (Uit het essay 'Beeld en gelijkenis'). En: 'We doen net alsof we weten waar we het over hebben [bij literatuur, red.], en we vergeten geen moment dat we maar doen alsof. Mijn definitie van ironie luidt in twee woorden: oprecht veinzen.' (*Het complete werk*, p. 858-859)

TOINE HEYMANS (1969)

Erasmiaan: student geschiedenis (1987-1993)

Werk: redacteur bij de *Volkscrant*

Debuut: *Op zee* (2011), tv-verfilming in 2014; Roman *Pristina* (2014)

Prijs: Prix Médicis étranger voor *Op zee*

Citaat:

'Het is een spel geworden dat hij met zichzelf speelt: raden waar mensen vandaan komen, wat de lijnen zijn waarlangs hun

levens lopen, en die van hun ouders en grootouders en betovergrootouders. Het verbaast hem nog steeds hoe het karakter van een mens te voorspellen is als je weet op welke plek de familiegeschiedenis begon.' (Uit: *Pristina*, 2014)

THOMAS VERBOGT (1952)

Erasmiaan: student Nederlands (1972-1979, voortijdig afgebroken)

Werk: schrijver, columnist, scenario-schrijver (onder meer bij de *Gelderlander*)

Debuut: *De feestavond* (1981); sindsdien ruim 25 verhalenbundels en romans

Prijs: nog niet, maar volgens *NRC*-recensent Pieter Steinz behoort hij wel tot 'de eredivisie van de literatuur'.

Citaat:

'Als Rop met de baby terugkeert, hoor ik dat hij van de tatata-benadering is. En van je poetiepoetiepoetie. Vroeger toen alles in dit land nog op steenkool ging, kreeg ik tijdens mijn studie Nederlands ook enige colleges over kindertaalverwerving. Ik begreep daar niet veel van, maar wel dat poetiepoetiepoetie niet goed is.' (Uit: *Zo gaan die dingen*, 2004)

EN OOK

Neerlandicus **Marco Kamphuis** (Debutantenprijs voor *De medische encyclopedie* (1996)).

Citaat:

'Ik heb het opgegeven te zijn zoals ik ben. Ik groei maar mee met wie ik worden zal. Af en toe hoor ik Dat iemand zegt Hoe mooi ik ben. In mijn schaduw gebeuren dingen die de moeite waard zijn.' (Uit: 'Als iemand mij nou maar' uit *Het moest maar eens gaan sneeuwen* (2003))

DENNIS GAENS (1982)

Erasmiaan: student filosofie 2003-2006 (bachelor)

Werk: dichter/vertaler, programmamaker bij literair productiehuis De Wintertuin en schrijfdocent aan ArtEZ hogeschool voor de kunsten. Stadsdichter van Nijmegen 2011-2013.

Debuut: *Ik en mijn mensen* (2010), sindsdien nog twee bundels

Prijs: *Ik en mijn mensen* (2010) genomineerd voor de C. Buddingh-prijs voor het beste Nederlandstalige poëziedebuut

Citaat:

'Kijk, een konijn! Kut, een konijn! Kan dat echt een konijn zijn? / Wat ik wil zeggen is: niemand koopt een kaartje voor de openbare ruimte. / Misschien is dat de reden dat zo weinig mensen van de voorstelling / genieten. / Wat ik wil zeggen is: je moet een goed verhaal hebben om (bijvoorbeeld) in de kroeg te vertellen. Kop op, die verhalen liggen op straat - / je moet / alleen nog leren kijken. Naar wat er is.' (Uit: 'Soms heb je daar een gigantisch konijn voor nodig' uit de bundel *Je moet niet slapen op de Waalburg - stadsgedichten* (2013))

DE DICHTERS

VICTOR VROOMKONING, PS. VAN WALTER VAN DER LAAR (1938)

Erasmiaan: doctoraalstudent Nederlands (1971-1978) 1995-1998 filosofiestudent

Werk: leraar Nederlands, dichter

Debuut: *De einders tegemoet* (1983), sindsdien ruim vijftien dichtbundels

Citaat:

'Ik zal U nooit vergeten nooit zal ik U vergeten U zal ik nooit vergeten vergeten zal ik U nooit nooit zal ik vergeten U nooit te vergeten. Nooit' ('Nooit', uit: *Bij verstek*, 2002)

TJITSKE JANSEN (1971)

Erasmiaan: student Nederlands vanaf 1990, studie niet afgerond,

Werk: dichter en schrijver van theaterteksten

Debuut: *Het moest maar eens gaan sneeuwen* (2003), sindsdien nog drie dichtbundels

Prijs: Anna Bijns-prijs voor *Koerikoeloem* (2007)

EN OOK NOG

De neerlandici **Cees van der Pluijm**, **Marc Kregting**, **Chrétien Breukers**, **Linda van der Pol** (in collegejaar 2013-2014 campusdichter van de RU), **Maarten Buser** (door *Das Magazin* en **Arie Boomsma** verkozen tot een van de drie poëzietalenten voor 2014) en student Nederlands **Wout Waanders** (campusdichter 2008-2009, streepgedichten in *Vox*).

DE SCHRIJVENDE
WETENSCHAPPERS**THEO ENGELN** (1950)

Erasmiaan: student geschiedenis (1970-1976), ud, uhd en sinds 2005 hoogleraar Historische Demografie, sinds 2013

letterendecaan en sinds 2014 rector magnificus

Debuut: *Schimmen uit het verleden*

(1993), sindsdien nog twaalf jeugdboeken

Gezegd: 'Nu ik rector ben, heb ik geen tijd meer om jeugdboeken te schrijven.'

Citaat:

'Walter kon Hurlings' werk dan wel afdoen als onbelangrijk, maar dit soort algemeenheden waren zeker ook geen wetenschap. 'Dat is een mening en geen feit,' zei de Limburgse jongen. 'Ik heb altijd gedacht dat het aan een universiteit ging om bewijsbare feiten.'

(Uit: *Drie mannen van Eva*, 2006)

MAARTEN STEENMEIJER (1954)

Erasmiaan: hoogleraar Spaanse letterkunde en cultuur

Bovendien: recensent *de Volkskrant*, literair vertaler van onder andere Borges, Clarín en Octavio Paz

Debuut: *Dit is niet Amerika* (dichtbundel) (2001)

Citaat:

'Vind jij ik word gek, hoor ik ik wil weg.

Zoek jij een uitgang, voel ik me kruipruimte.

Spreek jij van wonden, jeukt hevig mijn krediet.'

(Uit: 'Vertalen' uit de bundel *Dit is niet Amerika*)

MAARTEN VAN BUUREN (1958)

Erasmiaan: medewerker/promovendus algemene literatuurwetenschap (1976-1988, promotie 1986)

Werk: hoogleraar Franse letterkunde aan Universiteit Utrecht

Debuut: *Kikker gaat fietsen!* (2008), sindsdien nog één roman

Citaat:

'Mijn instituutskamertje was klein. Het uitzicht werd geblokkeerd door een van de vele enorme, met glinsterende zilververf bedekte pilaren waar het gebouw van eenentwintig verdiepingen op rustte. Maar dat deerde me niet, want het was mijn eigen kamer en tjongetjonge wat was ik trots dat mijn naam in strak gegraveerde letters op het naamplaatje stond (...)' (Uit: *Iris* (2011))

EN OOK

Historicus **Peter Rietbergen** (onder pseudoniem **Nicolas Berg**): *Dood op Deshima of De Weg en de Orde* (2000) en classicus **Vincent Hunink** (literair vertaler van onder meer Cicero, Benedictus, Tacitus en Augustinus).

JONG(ST)E
HONDEN**ROB VAN ERKELENS** (1963)

Erasmiaan: student Nederlands 1983-1989

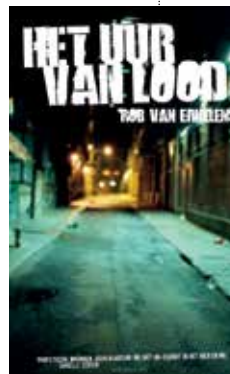
Werk: vertaler, medewerker *Groene Amsterdammer* en schrijver

Debuut: *Het uur van lood* (1993), sindsdien nog één roman

Bijzonderheid: richtte in 1994 samen met Joris Moens en Ronald Giphart literair tijdschrift *Zoetermeer* (1994-1997) op.

Citaat:

'Ik zie het geluid van de bas walmend tegen de muren kruipen. Het is slijmerig, zwart, en snijdend. Het kan mij niet hard genoeg, niet gemeen genoeg, niet snel genoeg. Maar zelfs een langzaam en moerassig nummer slaat een kogelregen de zaal in. Die zaal stoomt, die zaal dampst en imploedeert, waarna een amorf gedrocht wordt geboren dat bestaat uit duister geluid, modderig licht, grafgeuren en de smaak van zweet, bier en agressie die je hier uit de lucht kunt eten. Dit is waarvoor ik ben gekomen.' (Uit: *Het uur van lood*)

DANIEL ROVERS (1975)

Erasmiaan: student Nederlands en filosofie (1994-2001)

Werk: schrijver, columnist en essayist
Debuut: *Elf* (2010), sindsdien nog één roman en een reisboek

Citaat:

'Vroeger stopte ik mijn vingers in mijn oren en zei 'blabla' om maar niets te hoeven voelen of denken als ik weer eens ten onder was gegaan in de wereld buiten, kapot van schaamte; nu plooi ik mijn lippen in een montere glimlach en schrijf alsof alles onder controle is.' (Uit: 'Zelfwantsen', column in *De Leeswolf*, september 2014)

GERJON GIJSBERS (1983)

Erasmiaan: student Nederlands (2005-2010)

Werk: schrijver, performer en boekverkoper

Debuut: *Aan gort* (december 2014; *chapbook* ofwel een *printing on demand*-boek, uitgegeven i.s.m. De Wintertuin)

Citaat:

'Stijgen naar de bodem van de ziel. Kijken hoe de schedel barst en zich openvouwt als de bladeren van een bloedrode anemoon. (...) Over de nagels die nog steeds als kippenvel over mijn huid kruipen. Over andere dingen die in een panty blijven haken. Mijn gedachten, bijvoorbeeld. Over de keuze om niet te springen. Het zou altijd verkeerd uitgelegd worden. Zelfdestructie blijft een zonde. Het wordt nooit aan de grimmigheid van het geluk geweten.' (Uit: 'Anemoon', gepubliceerd in literair e-zine *Kutgitaar*, april 2014)

EN DAN OOK NOG

De neerlandici **Marcel Maassen** en duo **Cheyenne Golsteyn** en **Emmy Rongen** (net gedebuteerd in *De Revisor*). **Hanneke Hendrix**, alumna wijsbegeerte, debuteerde in 2012 met de roman *De verjaardagen*, twee jaar later gevolgd door *De dyslectische-hartenclub*.

Willem Claassen (studeerde geschiedenis) debuteerde in 2012 met *Park* (De Bezige Bij). In 2013 volgde de verhalenbundel *De koe die de Waal over zwom*.

EN VERDER

De jeugdboekenschrijvers **Arno Bohlmeijer** (neerlandicus) en **Thijs Goverde** (filosoof), factionschrijfster **Steffie van den Oord** (historica/literatuurwetenschapster), fantasyschrijver **Thomas Olde Heuvelt** (anglist) en literatuurbloggers **Jelko Arts** en **Lotte Lentjes** (neerlandici).

TOKKELEN VAN HET ERASMUSGEBOUW

Tekst: Joep Sistermanns
Fotografie: Gerard Verschooten

In 2013 bestond de Radboud Universiteit negentig jaar. Het 18de lustrum werd uitgebreid gevierd en ook hier speelde het Erasmusgebouw een belangrijke rol. Op 16 mei, de eerste dag van de lustrumweek, konden liefhebbers vanaf het dak van de Erasmustoren naar beneden tokkelen. Van de ruim 200 aanmeldingen waren 25 studenten uitverkoren om over de 88 meter hoge reling de mist in te stappen en gezekerd hun hoogtevrees onder ogen te zien. En ja, dat was er. Zoals deelnemster Sharon Wijers zei, voordat ze gillend naar beneden zoefde: "Het Erasmusgebouw is toch wel hoog, als je het vanaf hier bekijkt." De enigen die niet zenuwachtig waren, waren de goede mensen van Height Specialists, het bedrijf dat de lijn spande en alles in goede banen leidde.

TOREN ALS DECOR VAN NEDERLANDS KAMPIOENSCHAP TRAPLOOPEN

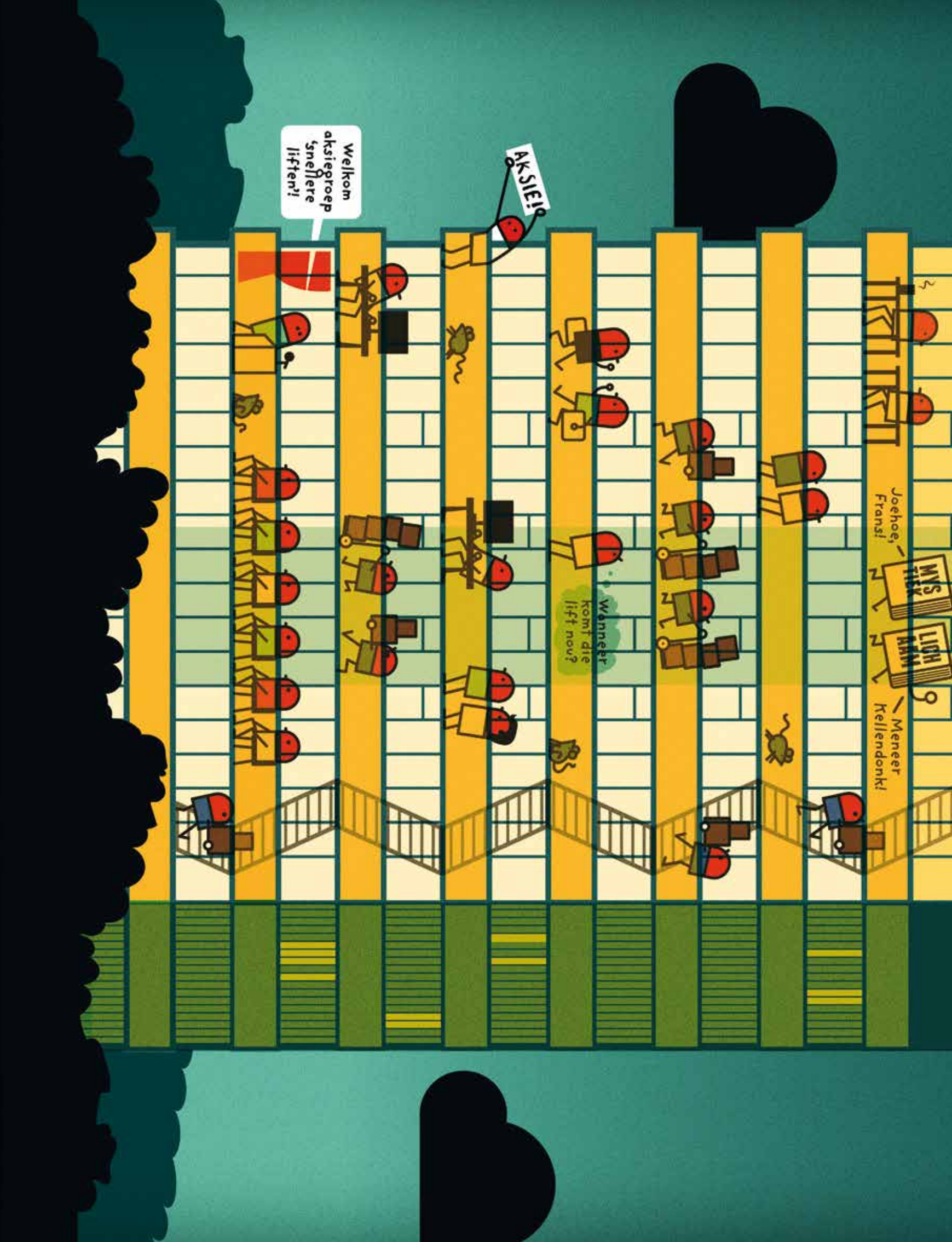
Twintig etages in 01:53 minuten: Jan van Crey deed het in 1991. Een *all time record*. Op vrijdagavond 12 december was de 27ste editie van de Nijmeegse trappenloop, de atletiekwedstrijd van de Nijmeegse studenten sportvereniging 't Haasje waarbij de deelnemers zo snel mogelijk de twintig verdiepingen van het Erasmusgebouw op moeten rennen. En dit jaar was het dubbel feest. De wedstrijd werd ook aangewend om het Nederlands Studenten Kampioenschap (NSK) uit te vechten, voor de negende keer alweer in Nijmegen. Van heinde en verre kwamen studenten om hun krachten te meten in onze vertrouwde grijze toren. Sporters kunnen kiezen uit de 'de estafette', 'de tien verdiepingen' of 'de twintig verdiepingen' – waarvan de laatste afstand vanzelfsprekend het koningsnummer is. De trappenloop komt misschien over als een ludiek evenement, maar niets is minder waar. Iedere deelnemer loopt met een chip in zijn schoen zodat de tijd op twee honderdsten nauwkeurig kan worden vastgesteld en tijdens het evenement zijn EHBO'ers en hulpverleners aanwezig. De twintig verdiepingen kunnen immers een ware uitputtingslag vormen en duizeligheid en misselijkheid zijn eerder regel dan uitzondering, om niet te

spreken van het gevaar van valpartijen als deelnemers achter elkaar het trappenhuis bestormen. Joost Rommers, trappenloop-organisator en -deelnemer in 2010, vergeleek de trappenloop met de '800 meter op de baan' en 2013-klant Kamiel Jabobs spuugde bijna bloed toen hij na iets onder de twee minuten bovenkwam. De lucht in het gebouw is natuurlijk droog en niet te vergelijken met een buitenwedstrijd. Om met huidig trappenloop-voorzitter Luuk Weijering te spreken: "Vergis je niet. Als je na twee minuten bovenkomt, ben je echt helemaal kapot."

De trappenloop is van serieuze atleten, mensen in dierenpak en studenten die het jaar goed willen uitluiden. Op elke verdieping staan wel een paar mensen om je aan te moedigen en de sfeer is ieder jaar gemoeidelijk. 2013-atleet Kamiel denkt nog regelmatig terug aan de wedstrijd: zijn vriendin wachtte hem op de 20ste verdieping op in een verpleegsterspakje.

Wil jij ook meedoen, maar ben je geen student? Geen enkel probleem. Iedereen kan zich inschrijven voor het NSK Trappenloop, student, medewerker of 'burger'. 't Haasje heet je welkom, om te beginnen bij de editie van 2015.

Welkom
aksiegroep
'snellere
liften!'

AKSIE!

Wanneer
komt die
lift nou?

Joehoe,
Frans!

MYS
TIEK

LICH
AMM

Meneer
Kellendonki!